

VADÁSZTÁRCÁK

IRTA: MÁTRAY GYULA

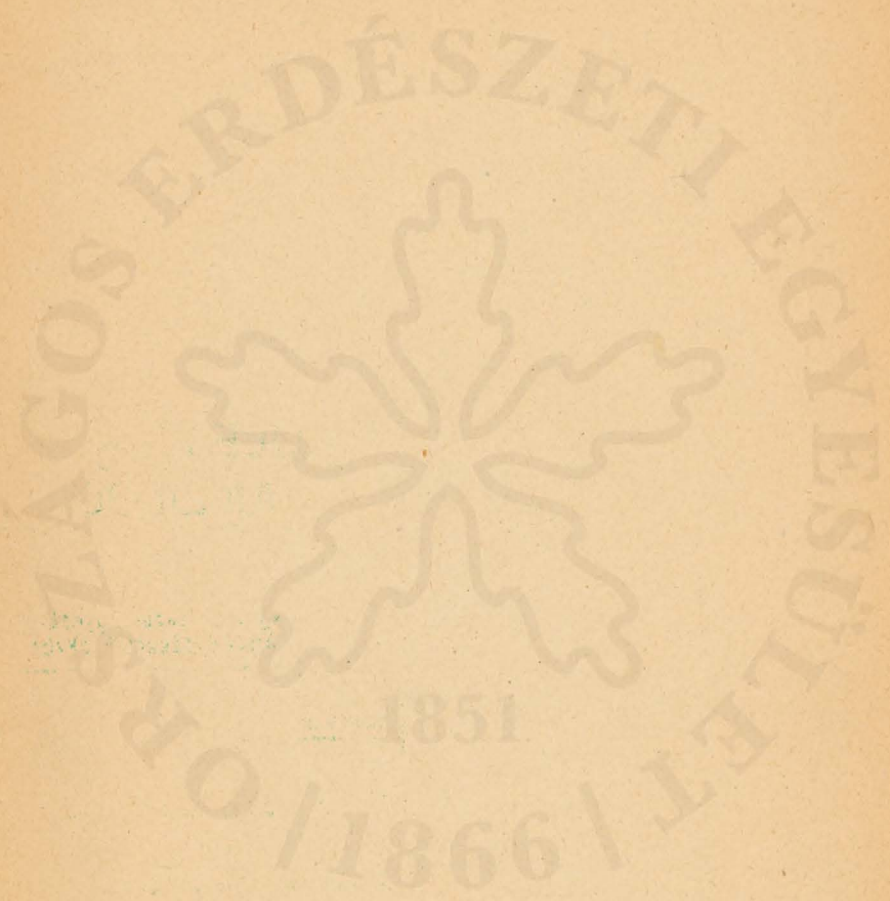

VADÁSZTÁRCÁK

IRTA

MÁTRAY GYULA

OEE Könyvtár
ÁII.EII. 2020

Országos Erdészeti Egyesület
Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár

Leltári szám: .....

275 / 2008.

Csoport szám: .....

I.

Raktári jelzet: .....

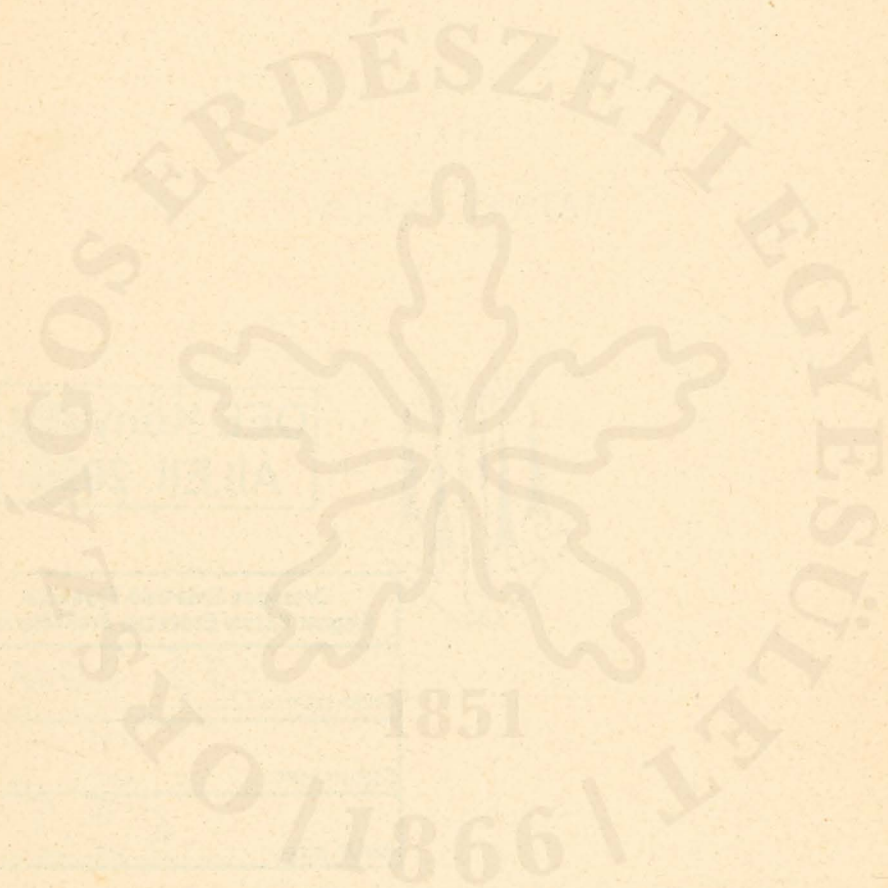
S. III. II.

BUDAPEST

“Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai részv.-társ. nyomása

1906

ELŐSZÓ.

Midőn magamat e „Vadásztárcák“ kiadására elhatároztam, meg kell vallanom, hogy ezt csupán barátaim, derék vadásztársaim rábeszélésére tettem.

Nagy dolgot kívántak tőlem, mert nagyon is éreztem az összerakott eszmék csekély értékét, de engedtem kívánságuknak, amint ők is panasz nélkül osztották meg velem az együtt eltöltött vadásznapiok terhét, jóllehet fárasztó vadászataink után nem egyszer nélkülözés várt reájuk.

Tudom, hogy majd egykor, midőn a petyhüdt izmok, a gyengülő szemek már nem keresnek és találnak élvezetet a vadak űzésében, midőn a most még forrongó szenvedélyek kisimulnak, néha-néha előveszíték e könyvecskét, s a lassúdó vadászvéretek talán újra meggyorsítja keringését, a képzelet pedig pillanatra megifjul s elővarázsolja a már-már elmosódó szebbnél szebb képeket, a régesrég a multé lett kedves élményeket! — Mily nehéz pedig ily korban az eltűnt s boldogan átélt napjainktól megválni! A multtól búcsút véve, szemünk önkénytelenül a jövőbe tekint s a ránk váró nehéz napok sejtelmei vetik előre árnyékukat.

É sejtelmek, a rám váró nehéz napok terhével veszek búcsút tőletek kedves vadász cimborák s adom a nyilvánosság kezébe e könyvecskét, de kérlek Titeket, ha a kritika igen mélyre vág, hegeszszétek be a sebet, melyet miattatok kaptam.

Pusztá-Kőrös, 1906. április hó.

Őszinte vadászüdvözlettel

Mátray Gyula.

1851

1866

Első szarvasom.

Oly régen volt, hogy alig merek róla írni s már-már úgy tűnik fel előltem, mint egy káprázat, egy rég eltűnt édes álom. Nem csoda, hisz akkor még alig töltöttem be 15-ik életévemet, most pedig az ötödik kereszt rakódik vállaimra! De bármily régen volt is, szemem felragyog s a vér sebesebben kezd lüktetni a petyhüdt erekben, ha visszagondolok a remek őszi napokra, melyeket szülőim házánál egy gyönyörű erdő tövében éltem át elképzzelhetlen gondtalanság között.

Egyszerűen enyém volt az egész világ! Az én világom pedig nem a szűk iskolapad, de már akkor is a szabad természet volt az ő beláthatatlan erdeivel, az ő magasba nyuló s felhőkkel takaródzó sziklabérceivel, a majdnem feneketlen mélységű szakadékaival, melyek fölött megrettenve áll meg az ember, mintha odalent a halál birodalma lenne.

Hányszor, de hányszor száll lelkem vissza ezen ezerszer is bebarangolt hegyekre; hányszor keresi fel képzeletem azon örökemlékű s nekem halálomig drága helyeket, melyekkel ifjúságom s kezdő vadász-életem emlékei egybeforrtak?!

A nagy vakáció alatt persze jaj volt a cipőnek meg a nadrágnak, s ha hordozója is oly anyagból lett volna összerakolva, bizony a vakáció végén egy darabka sem került volna belőle vissza az iskolába. Édes anyám korholt is eleget — persze az ő lágy, édes hangján — a sok foszlányért, mit kóborlásaim között szereztem, de az első hátultöltő fegyvert azért mégis ő adta; pedig ez akkor még nagy sor volt. Én természetesen úgy fogtam fel a dolgot, hogy ha másért nem is, már csak az új puska kedvéért is, hegyen-völgyön lakodalomnak kell lenni.

Éppen kapóra jött az uradalmi erdőőr jelentése, hogy a „Gerecsalja“ vágásba egy erős 12-es bika váltott be a hajnali órákban s a nyoma sehol sem vezet ki. Ez pompás víz volt az én fáradhatlan malmomra, de édesatyám, kinek sehogy sem volt inyére e kirándulás, váltig erősítgette, hogy a szarvas azóta már rég a „Nagygercese“ legeslegtetején keresett magának biztos fekhelyet. Kérés, könyörgés meg aztán az új puska felavatásának emlegetése mégis csak hatott s gyorsan felkészülve, leirhatlan örömmel és remény-nyel lépdeltem atyám kimért nyomában, közbül az erdész, míg leghátul egy erdőlegény kullogott a vezetéken levő ritka jó kopóval.

Mintegy másfélórai gyaloglás után elértük azt a helyet, hol a bika beváltott a sűrű vágásba. Atyám jól szemügyre vette a nyomokat s aztán kiadta a rendeletet a hajtás iránt, különösen hangsúlyozván, hol kell a kopót elereszteni. Azután elállított engem, míg ő és az egy szál erdőőr tovább ment. Végre felhangzik a hajtás kezdetét jelző síp

s pár perccel később már megszólal a szólókopó mély baritonja is. Állított! Jó ideig tartott ez az idegfeszítő koncert, midőn óriási ugrások hallatszottak a sűrűben s oly ijesztő mód recsegett minden, mintha összedőlni készült volna az erdő. Szivem elképzeltetetlenül zakatolt, s egész testemet oly leküzdhetlen izgalom fogta el, hogy azt hívém, össze kell roskadnom. A borzasztó zörgés azonban egyre tartott s egyre jobban közeledett felém, míg az előttem elterülő kis tisztásra egy leirhatatlanul hatalmas ugrással kint termett az impozáns bika, mely engem észrevéve, nyomban oldalt ugrik, kísérve fegyverem durranásától. Lövésemre a vad egy óriási szökést tesz s belezuhan egy terebélyes bokorba, de nyomban csülökre kap s a legközelebbi sűrűség már eltakarja szemem elől; nyomában a kopóval. Be sem várva atyámat — kinél a többi töltény volt — rohanok egyetlen patronommal a szarvas után, melynek nyomában piros a fű, bokor egyaránt. A kitartó kopó meg-megállítja a sebesültet, de amint ez engem megpillant, összeszedi erejét s rohan nagy sebével tovább, hogy pár száz lépés után ismét megálljon s agancsával próbálja lerázni az alkalmatlan ebet. Én pedig, mint a futótűz utána. Ekkor már nem ismertem határt, nem fáradtságot, nem a testembe törött vadkörtefa hatalmas tövisét. Vitt a forrongó vér, mely majd szétpattantotta ereimet. Futnom, rohannom kellett, különben belefulladtam volna féktelen szenvedélyembe.

Félóra mulva hol voltam én már a gerecsalji vágástól! A szarvas azonban még mindig élt s rohant remek koronájával; a húséges kopó lehelete is már olyan volt, mint a láng, kilógó nyelvéről sűrűn csepegett a kimerültség verejtéke, a szarvas is már alig védekezett. Melleem zihált, a verejték csak úgy szakadt rólam, de a fáradtságnak még nyomát sem éreztem. Óvatosan huzódtam a sűrű bokrok mögött a bikához, hogy leadhassam egyetlen lövésemet,

ám a bika szelet kapott s végső erejével rohan tovább, míg egy magas szikla tetején megáll. Ekkor vette csak észre, hogy rossz helyre került. Előtte iszonyú mélység, meredek sziklafal, mögötte pedig a 15 éves lábak lankadatlan izma közeledett; a kopó is szorította. Csak 20—30 lépés választott el szivem egyetlen vágyától. A szarvas rám nézett; talán szemrehányás is volt a tekintetében, meg valami gunyos mosoly is, mire kirepült a tartogatott egyetlen golyó.

Csendesen, fejedelmi méltósággal tesz még egy-két lépést a haldokló s aztán elhelyezkedik sziklaravatalán, mely az egész völgyet uralja. Még halálán is trón illeti meg a fejedelmet!

Én pedig, hogy rohantam a királyi halotthoz! Hogy öleltem, csókoltam, nevettem, sírtam, kiabáltam, hogy meghallják a hegyek és völgyek az én kitörő örömet. Szerettem volna, ha a meredek szikla, a borongós mély völgy, fű, fa, az egész világ megtudja, mi történt a gerecsalji vágás alatt!

Sokáig tartott, míg rám talált az utánam menesztett erdőőr s még tovább, míg atyám is odaért, aki aztán felavatta a 15 éves szarvasvadászt, az ő egyetlen fiát. De mily állapotban volt a ruhám! Csupa rongy, merő foszlány. Arcomon a verejték összevegyült az alvadt vérrel, míg sebemben ott hallgatott az ujjnyi hosszú tüske, mely hogy valamiképp ki ne jöhessen, sietett édesanyám egy jóféle flastromot rátapasztani. Viseltem is sokáig első szarvasom e sajnó emlékét, de hát mi ez ahhoz képest, midőn valaki 15 éves korában lesz szarvasvadászszá s erről egy 12-es agancs tanuskodik.

Szerencsés vadász-nap.

orzalmas volt az elmúlt tél, főképp pedig az utótél s ha az ember végigjárta az erdőt, bizony nagyon szánalmas kép tárult elé s a vadászszív ugyan-csak összeszorult. A gyengébb őzvad megmen-tésére szánt takarmány nem enyhítette éhségüket, mert a sokkal erősebb fővad elverte őket az etetőktől s sze-gényeknek meg kellett elégedniök az elérhető rügygyel s a hókéreg alól kikaparható gyengébb erika-hajtá-sokkal.

Egy ily dermesztő téli napon — február végén — egy kirándulásra szántam rá magam, hogy lássam, mi megy végbe az én kis vadászterületemen? Mennyi az eltemet-telen halott? A tél teljes zordságában feküdt előttem. A hó helyenkint térdig ért. Az óra alig mutatott kettőt s a lombtalan erdőben máris észre lehetett venni a járó-kelő sötét alakokat. Mintha csak gyászban lenne mindmegannyi. Egy hajlásnál megpillantok két fiatal, teljesen lesoványodott dámborjút, melyek valószínűleg ikertestvérek voltak, mert folyton egymás közelében tipegve keresgéltek valami sovány ebédet a nagy hó alatt. Szegények, mily gyanutlanul, mily félelem nélkül lépkedtek, mintha csak sejtették volna, hogy aki közelükben áll, az rájuk nézve nem veszélyes!...

Jó ideig szemlélgettem az agyonéhezett testvérkéket, mígnem betelve a szomorú képpel, mentem tovább kémle-

lődve a téli köntösbe burkolózó erdőben. Mennyi, de mennyi vaddal találkoztam! S valamennyit az éhség és a dermesztő hideg riasztották fel fekhelyükből, hogy megszerezzék sovány táplálékukat, mely az éhhaláltól menti meg őket. Lépten-nyomon elém akadt egy-egy szarvastehén, kísérve elgémberedett borjától, mely már alig bírta vonszolni elcsigázott tagjait. Odább 6—7 darab dámtehén és borjú állott szorosán egymás mellett, bizonyára azt képzelve, hogy így egycsomóban, közel egymáshoz, nem oly elviselhetetlen a hideg, nem oly fagyasztó az északi szél. Mennyire el lehetek csigázva a szegények, midőn még csak meg sem ugrottak tőlem. Végre az alkony leszállott és a fiatal tölgyes benépesült az erdő nyomorultjaival; én pedig lehangoltan, fájó szívvel tértem kis vadásztanyámra, hogy felmelengessem elgémberedett tagjaimat s a meleg szobában, pattogó tűz mellett várjam be a reggel beköszöntét.

Alig virradt még, midőn már talpon valék s utamat a vadászterület legmagasabb, egyszersmind legmeredekebb része felé vettem, melynek kopár oldalán alig van egy-két szárazcsúcsú tölgy s pár girbe-görbe nyír; kövek azonban akkorák vannak, mintha Cyclopsok hordták volna össze s hogy könnyebben járhassanak ide s tova, még sziklalépcsőket is raktak, persze akkorákat, hogy egy parasztházat könnyen fel lehetne építeni belőlük. E sziklás oldal a muflonoknak — e vidék eme speciális vadjainak — kedvenc tartózkodási helye, először mert sziklás, másodszer mert déli fekvésénél fogva a hó hamarabb elkotródik róla s az odatűző napsugár hamarabb fakaszt rügyet és füvet. E ritka vadat — mely bizonyára sok vadász előtt ismeretlen — Forgách K. gróf honosította meg s ma már meglehetősen el van szaporodva, habár az ideihez hasonló tél nagy pusztítást visz véghez soraikban. Ázsiából kerülén

ide, bizony kezdetben sokat kellett e vadat dédelgetni, hogy az itteni, jóval szigorúbb éghajlatot megszokja. Most azonban már eléggé edzett, lövést pedig akkorát elbír, akár a vadkan és már nekem is sok bosszúságot okozott a megsebzett vad eliramodása. A muflon rendkívül óvatos

állat s ha valami gyanusát lát, képes helyéből ki nem mozdulva negyedórákig ugyanarra a pontra figyelni. Vagy ha szelet kap, mint a villám rohan tova és sípoló vészjelzésével a környék összes vadjait elriasztja.

E szegény indigénát a vadásztörvény azonban nem védi; lőhető bármikor. Ez tisztán a vadász kényére van

bízva s csakis a nemes vadászérzék menti meg őtet a haláltól akkor, midőn illő, hogy kíméltessék.

Most tehát e sziklaoldal felé tartok, kezemben kedvenc Mauseremmel, vigyázva minden lépésre, ügyelve minden ágra, nehogy zörgésemmel elugraszszam a hegyoldalban esetleg botorkáló szép vadat. Szokott helyemre — egy magas sziklapolcra — értem, honnan nemcsak az egész hegyoldalt uralhatom, de a kiírtott kopár erdőterületen legelésző vadakban is gyönyörködhetem.

A kavicstörmeléken lépések halk zaja hallatszik, nem sokkal nagyobb, mint aminőt egy nyúl okoz s csakhamar megpillantom a remek szarvú, hihetetlen szépségű muflonokat, mintegy 120 lépésre, amint kémlelődve tekintgetnek jobbra-balra. Gyorsan leguggolva — nehogy észrevegyenek — célba kapom az egyik remek vadat. A parányi golyó nagyon jó helyen járt, mert alig dördült el a lövés, máris ott fetrengett égnek meredő lábakkal a szép vad s egy-két másodpercnyi halálküzdelem után végigterült keményre vetett ravatalán.

Lövésem zajára a sziklák mellett eddig észrevétlenül álló mintegy 8—10 darab muflon — mint megannyi fekete árny — szédületes ugrásokkal menekült a grófi pagony felé. Egy erős példány kiválik a csapatból s pár másodpercnyi iram után megáll, hogy körülnézzen. Ez volt a veszte! A legkevesebb 200 lépésre nékem háttal álló vad tükrét célba véve, elnyomom a ravaszt.

A vad felágaskodik a golyó hatása alatt s hanyattvágódik, hogy azután örökre búcsút vegyen a szép sziklás vidéktől.

A golyó a célba vett helyen csapott be s az egész testen végigfutva, a nyakcsigolyában akadt meg s most emlék gyanánt őrzöm tárcámban a teljesen alaktalanná vált golyót.

Soha sem fogom e kirándulásomat elfelejteni, soha e két lövést, mely ily rendkívüli vadászszákmányhoz juttatott.

Az elsőnek leterített kos olyan hatalmas állat volt, hogy bizony akármelyik vadász megirigyelné tőlem. Vastag, gyűrűs szarva egész a pofacsontig kanyarodott s nyakát arasznyi szép fekete szőr díszítette. A másik sem volt sokkal gyengébb. Az első egy élemedett, már szürkefejű gavallér, melynek inkább csak szarva volt, mint képessége, míg a második egy ideális muflonszeladon. Csupa erő, csupa forma. Képzelem, mennyi gyászolója akadt a visszamaradt muflon-hölgyek között, melyek talán sohasem vetik le sötét gyászruhájukat. Avagy talán rájuk is szól Puskin ama mondása: „Az asszonyszív nem fáj soká az elmúlt boldogság miatt, unatkozik, áhít s talál is kéjes napokat“!

1851

/1866/

Bimbula.

Fzen névvel ruházták fel a kised vadászlakot, mely egy gyér erdőcske legszebb, legmagasabb pontján trónol, körülvéve remek nyirektől, melyeknek lecsüngő ágai — mintha el akarnák rejteni a

profán szemek elől — ráborulnak a kis épületre. Az előtte elterülő tisztás lucfenyővel van behintve, míg közben-közben egy-egy terebélyes tölgy nyújtja ki izmos karjait.

Az áttelleni ormon Ghymes vára mutatja tar fejét az

átsurranó felhőknek. A hatalmas kövek darabonkint válnak le testvéreikről s bármennyire össze is voltak ölelkezve, az idő kérlelhetetlen ítélete elszakítja őket örökre. Pusztul, enyészik itt minden. Nincs aki gondozza a multak emlékeit! Mindenki csak a jelenbe kapaszkodik, annak gyönyöreit szürcsölgeti.

No de ne zavarjuk a haldoklót, térjünk vissza a kis lakhoz, mely félve húzódik meg örökkön susogó lomb-sátra alatt s amely barátságosan nyilik meg a fáradt vadász előtt. A kedves s előttem örökre felejthetetlen helyre menekülök bánatommal, ide űz a vágy, a szenvedély. Ide temetem el terveim ezreit, melyeken új remények fakadnak, hogy aztán ismét meghaljanak.

Mennyi, de mennyi élvezetes feljegyezni valót talál itt egy telivér vadász, mennyi izgalom és bosszuság fakad itt egy töről s majd egyiket, majd másikat kell leszakítanunk.

No de beszéljenek a vadászélmények. Szept. 21.-én M... barátommal kirándultunk e kies vadászterületre. A remek éjben, melyhez kevés hasonlót élveztem, az agancsosok működtek közre erőtől duzzadó hatalmas hanggal. Ah mily nagyszerű koncert volt is ez!

Az impozáns hang kilométerekig hullámszik el s nem egy szarvastehénszívet remegtet meg.

Igen, most ők az erdők hatalmas urai, ez az ő sze-zónjuk. Egy élemedett gavallér váltig uralni akarja az egész háremet. Maga köré gyűjti az erdő fejedelelnőit s jaj a tolakodó udvarlónak, ha az ő szentélyébe akar hatolni. Mintha az erdő szakadna össze, oly zajjal törtet tüskön-bokron keresztül, ha mégis egy kellemetlen gavallér közeledik a féltékenyen őrzött, most nyugodtan legelésző csapat felé.

Nem lát, nem hall ilyenkor egyebet, csupán a gyűlölt rivalist, a kelletlen házibarátot. Mint a fergeteg ront a közeledőre, mely ha gyengébbnek érzi magát, eszeveszetten

rohan tova. A helyzet ura pedig hatalmasat bömbölve tudatja, hogy ő a hatalom, ő az erő, neki hódoljanak!

A tehenek pedig, mintha misem történt volna, nyugodtan legelésznek tovább, őket ily élet-halálharc nem zavarja meg, tudják ők nagyon jól, ha az óriási harcban el is pusztul az ő gavallérjuk, jön helyébe egy másik, talán izmosabb, tetszetősebb hódító; de csörrenjen meg csak egy pici ágacska, melyet egy még láthatlan ember hibás lépése tör le, bezzeg fut az egész had, mint a fergeteg s még a föld is feljajdul hatalmas ugrásaik alatt! Néhány száz lépésnyi örült futás után ismét megáll a csapat s újra folyik az udvarlás, míg egy gyilkos golyó ki nem ragadja éppen azt, melynek vére legjobban pezseg, legjobban forrong.

* * *

Ezen izgató vadászképbe elmélyedve, majdnem öntudatlanul hagyám el helyemet, hogy a símára taposott cserkészúton óvatosan bejárjam az erdőt.

Vigyázva, jobbra balra tekintgetve haladok az erikáktól behintett vágásban, midőn a bokrok között észreveszek egy vöröses foltot. Elővéve messzelátómat, keresem a bokrok között kotorászó fejet, vajjon visel-e agancsot? Nem kellett soká várakoznom, mert csakhamar előtűnik a szép hatos-agancs.

Éreztem, hogy megrándul kezemben a fegyver, de csakhamar lecsendesítem idegeimet. A vad túlságosan távol volt. Lelapulva a magas fűben, a bokrok védelme alatt akartam e kecses állatot megközelíteni; de alig teszek pár lépést, a bak óriási ugrást tesz, de ismét megáll s riadozása felveri a hajnal csendjét s az ébredő madárkák is ijedten reppennek fel éjjeli szállásukból. A bak erősen neszel; jobbra-balra tekintget, mintha nem volna tisztában, mi idézhette elő ijedelmét s honnan jött a zaj.

Lélekzetemet visszafojtva szoborként állok helyemen s figyelemmel kísérem a vad minden mozdulatát. Ez pedig mindig gyanutlanabbá lesz s már nem is riadozik oly sűrűn, sőt látszólag legelni is kezd, de fejét minduntalan felkapva, nem egykönnyen feledi az előbbi gyanus zörejt.

Felhasználva e mozdulatait, bokortól bokorig csúsztam oly nesztelenül, hogy még saját lépteimet is alig hallám s már csak mintegy 120 lépés választott el kettőnkét. Az óvatos és erősen figyelő bak most kinyújtott nyakkal s magasan tartott fejjel ijedten néz a bokor felé, mely mögött rejtőztem. Fegyverem már arcomnál s ujjam a ravaszon pihent, hogy a kedvező pillanatban elnyomjam azt. Őz-bakom egy leírhatlan kecses szökéssel oldalt ugrik s az express éles recscsenése betölti a levegőt.

Mire a füst eloszlott, a remek állat ott feküdt átlőtt testtel az erdő virágaiból vetett ágyán mozdulatlanul. Egy mély sóhaj szakadt fel lelkemből s talán összeolvadt a szép állat kirepült párájával s bocsánatát kéri.

Belemártottam egy letört cserlombot a kifolyó piros vérbe s kalapom mellé tűzve megyek a „Bimbulá“-ba.

Vadásznapló.

Benne lévén a vaddisznóhistóriák olvasásában, én is elmondok egyet, ami néhány nap előtt történt velem ott, ahol az én kis vadásztanyám egy völgygel ölelkezik össze a hatalmas Ghymes mogorva romjaival.

Emberem ugyan nem nyargalt tüskön-bokron keresztül a vadkan hátán, de az ijedelem, a kétségbeesés itt sem hiányzott.

Mintegy két hét előtt történt, hogy vállra vetett Mauserrel indultam el a százszor és százszor megtaposott cserkészúton, melynek kiálló ezernyi apró kövei nem egyszer okoztak bosszúságot, mert épen akkor kerültek talpam alá s épen akkor csináltak legnagyobb zajt, midőn lélekzetemet visszafojtva igyekeztem valamely vad után. — Ezen az úton bandukoltam vigyázva, óvatosan kerülgetve a beszédes kövecskéket, midőn a kavics közé keveredett száraz haraszt zörgése jelzé, hogy nem vagyok egyedül; más valakinek is akadt itt keresni valója.

Egy vastagabb fa mögé húzódva, vártam az ismeretlenre. Az erős zörgésből jóllehet már előbb gyanítottam, hogy disznóval van dolgom, mégis kíváncsian és türelmetlenül lestem a zörgés előidézőjét.

Már meglehetősen homályossá kezdett válni a lábaserdő, de a legyet még jól lehetett látni, midőn a domb-

élén megjelenik — tőlem mintegy 60 lépésre — az erdő fekete lakója, mely turkálva lassan halad tovább. Gyorsan alkalmazott lövésemre a vad felordít s eszeveszetten rohan a szomszédos terület sűrű vágásába. Futva igyekeztem elérni egy magas pontot, honnan megpillanthattam a rohanó vadat.

Csakugyan ott zörgött alattam a kavics s időközönként még hörgését is jól kivehettem.

Hagytam tehát, hadd legyen beteggé. — Korán reggel azután elküldtem emberemet, megnézendő, mi lett a sebesülttel? Nemsokára azzal a hírral tért vissza emberem, hogy a disznó él s őt észrevéve, mindig beljebb és beljebb vánszorog a grófi erdőbe. — Tartva attól, hogy a sebzett vad rövid idő alatt a férgék martaléka lesz, értésére juttattam a szomszéd terület tulajdonosának az esetet s kértem őt, küldene ki egy vadórt a vad lelövésére.

A nemes gróf nobilisan oldotta meg a kérdést. Felhatalmazott, hogy adjam meg én a kegyelemlövést, a vadat pedig rendelkezésemre bocsátja.

Szakadó esőben megyünk tehát hárman: én, a küldött grófi vadász és emberem ama hely felé, hol a disznót utoljára látták, de csak a véres fekvés jelezte, hogy itt volt s már tovább ment.

Törtettünk tehát tovább a véres nyomon bokortól-bokorig, de a loncsos sűrűben kutya nélkül keserves is, veszélyes is volt a keresés. Összevissza jártuk a sűrűséget, bepillantva minden bokorba, de sehol semmi.

Bőrig átázva, már-már abban akartuk hagyni a keresést, midőn egyszerre emberem kétségbeesett jajgatása megfagyasztotta ereimben a vért. Azután ösztönszerűleg rohanok arrafelé, honnan a jajgatás és zaj hallatszik s a következő másodpercben már szemem elé tárul a kétségbeejtő helyzet. Elterülve fekszik a földön egyre jajgató emberem, felette

pedig a hatalmas vén koca, mely midőn engem észrevesz, nekem támad, de kis Mauserem gyors volt mint a villám s a dühös bestia átlótt koponyával rogy a nedves fűre.

Emberembe azonban jódarabig alig bírtam lelket verni. Még egyre kiabált, nyilván abban a hitben, hogy a disznó még halottaiból is feltámadhat s újra kezdődik a halálos veszedelem. — Végre, midőn némileg lecsillapult, nehezen összetákolt mondatokban elhebegte, hogy mily nyílsebesen ugrott ki egy sűrű bokorból a sebzett disznó s azután mily dühvel, mily erővel lökte fel, sajtó sebet hagyván emlékül sántikáló lábán.

A rövid küzdelem kétségtelenül tragikusabban is végződhetett volna, ha a legválságosabb pillanatban oda nem érkezem, vagy ha valami vén agyarassal lett volna dolgunk.

Ez bizonyára felhasítja emberemet, kit — azt hiszem — alig lehet többé rávenni, hogy sebzett disznót menjen keresni.

Az erdő sebesültjei.

is vadászterületem, mely keskeny szalagként húzódik el, a gróf F. . . -féle óriási és vaddús erdő szélén, arról nevezetes, hogy csak akkor bővelkedik vadban, mikor az már nem lőhető; máskor pedig, midőn a remek agancsokért kész az ember órákig is taposni a fárasztó szikláshelyeket, aranyért sem lehet vaddal találkozni s eseményszámba megy, ha egy-egy őzbak, vagy valami hitvány nyársas kerül terítkekre. — De bezzeg, amint a hó szálinkózni kezd, megindul a vándorlás, s minél fehérebb a Tribecs, annál jobban szorul le a vad; mert most már a sziklás hegyóriásokon nem az élet, de a halál ütötte fel tanyáját!

Ilyenkor már nappal is látni járó-kelő vadat, kivált ha a dermesztő északi szél kizavarja fekhelyéből! Most aztán a másikkal szomszédaimnak is megvirrad! Ezek azonban csak akkor sompolyognak ki, midőn az alkony leszáll s bármennyire rejtegetik is, kabátjuk alul mégis kikandikál a rozsdás mordály, mely félig van mindenféle ólom és vasdarabbal megtöltve. Az első napsugár pedig már ismét hazatérőben látja a sunnyogó alakokat!

Vadászembernek nem szükséges megmondanom, kik ezek! Egyformán viselkednek ezek mindenütt, több-kevesebb merészséggel!

Természetesen amennyire meg vagyok elégedve egyik szomszédommal, épp annyi bosszúságot okoz a másik, midőn estende benépesül a szőlőgát s az éjjben fel-fel lobban egy-egy fegyver tüze, az elpukkadó hangra pedig a megmenekült őzbak vagy szarvas riadozása felel. Persze a szegény, gyanutlan vad az éhségtől űzve kénytelen elhagyni biztos helyét s térdig gázolva a nagy hóban, leszorul az előhegyekbe, sőt még a vetésekig, vagy a szőlőgátakig is lehuzódik, hol aztán ugyancsak furcsa fogadtatásban részesül.

Nem egyszer követtem a friss havon kigyózó vörös szalagot, hogy a nagycsizmáju atyafit a vaddal együtt elcsiphessem, de ez egyetlen egyszer sem sikerült. Rendszerint későn érkeztem s a gazfickó legfelebb a kidobott zsigereket hagyta ott emlékül — s nekem bosszúságul.

Leirhatalan a kár, mit e söpredék nép egész éven át, de kivált télen az elnyomorodott vadban okoz, mert a gyér és lombtalan erdőben már messziről észreveszi a fehér havon közeledő sötét alakot s megvárva a legkedvezőbb pillanatot, rápuskáz. Sokat lelőnek, de még többet megsebesítenek, melyek aztán valami mély árokban vagy sűrűségben rendszerint elpusztulnak.

Nem egy ily módon kimult s a rókák meg varjak által szétmarcangolt áldozatot találtam kis vadászterületemen, avagy adtam meg egy haldoklónak a kegyelemlövést, de az alábbi eset mégis csak ritkán fordul elő.

Az erdőőr ugyanis már több ízben jelentette, hogy egy megsebzett erős lapátos egész a szőlőgátakig lejár, s ha én le nem lövöm, úgy bizonyára a „gátasok“ (a vadorzók itteni elnevezése) fognak róla gondoskodni, hogy soká ne betegeskedjék. Heves influenzám folytán nem hagyhattam el a szobát, de meghagytam az erdőőrnek, hogy éjjel-nappal ügyeljen, nehogy a sebesült lövésre kerüljön addig, míg én kijöhetek. Végre egy csendes és elég enyhe délután

elindultam, de a nehéz útban mégis öreg este lett, mire a vadásztanyára értem, s a cserkészésről már szó sem lehetett.

Másnap azonban már korán reggel kopogást hallok ajtómon s rá belép az erdőőr fia azon hirrel, hogy az erősen megsebzett lapátos a szőlőgátnál van. Fekhelyemből felugorni, s magamat rendbehozni egy perc munkája volt; a másik percben már a „Fekete gyalogúton“ siettem a jelzett hely felé; hol azonban hült helyét találtam a lapátosnak s helyette két őz figyelt lépteim zajára. Sok keresés után végre rátaláltam a friss nyomra, mely a sűrűn benőtt katlanba vezetett. Nesztelenül, mint az árny haladtunk lépésről-lépésre, míg végre megpillantjuk az erdő nehéz sebesültjét. Egy fenyőcsoport mellett állt s az erősen oda-tűző napsugarak bizonyára jól estek a súlyos betegnek. Ránk nézett, de meg sem mozdult! Minek is, hisz rá nézve a halál sem lehet nehezebb nehéz életénél. Az csak megváltás rá nézve s nem rettegés.

Ami előttem láttam, az nem egy kecses vad, de csontváz volt s csupán a nyak — melyet a serétlövés ért — vala roppantul megduzzadva.

Lassan felemelem tehát kis Mauseremet s célba veszem a halál jelöltjét. Egy nagy, kétségbeesett ugrás s ismét csendes minden. Mire oda érünk, már fekszik, de még él a szenvedő, a martir! Szegény állat, mily szívósság lakozik tebenned, mely nem hagy meghalni! Egy újabb lövés már az erdő léleklarangja volt s egy agyongyötört, egy régóta haldoklónak zengett halotti beszédet. Ez volt bucsuztatója a szegény halottnak meg az, ami az én szívemben sajgott!

Egy könnyecsepp rezeg a pillán, mely azután lassan végig gurul az arcon, s összeszorult szívvel ballagok vissza kis vadásztanyámra!

Az első mufflon.

Alig van vadász, kivált nagyvad vadász, aki nehezebben várná a dermesztő hideget, a csikorgó fehér téli takarót, mint Gyöngyöshalászi jóbarátom meg én. Ő vadászszíve vágyáért, — a mufflonokért, — én meg ő érte.

December közepe táján végre beállott a tél az ő dermesztő 16—18 fokos fagyával, mely szótlanná teszi a futó patakot, némává az erdő apró lakosait, merevvé a leheletet. A kívánt fehér szemfedő is megjött, betakargatva a mélyen alvó természetet, de a fehér takaróról épen a legérdekesebb alak hiányzott, mint a festő vásznáról az isteni szikra, mely leköt szívet, lelket egyaránt. Ha közben egy-két napot kis vadászterületemen tölthettem, távcsövem egyre az erdő érdekes sötét alakjait keresgélte; de mintha csak a föld nyelte volna el őket, teljesen nyomuk veszett. Nemcsak az én területemen nem bírtam összejönni velük, de még a szomszéd óriási vadászterületen sem pillanthattam meg egyet is közülök.

Ezalatt az én derék vadásztársam — beletemetkezve a tengernyi numerusokba s a főváros ezernyi csudálatosságába — hasztalan várta értesitésemet a mufflonok jelentkezéséről. Ugy látszik, a hercegek és külföldi nagykövetek még a hírmondóját is kiirtották e speciális vadnak, mert sehol semmi nyomuk.

Egy szélcsendes napon újra rászántam magam a fárasztó útra s 2 órai döcögős kocsizás után megérkeztem a nagyvadak birodalmába. Az ott őgyelgő erdőőr azzal az örömhírrrel lepett meg, hogy a katlanban majdnem állandóan tanyáznak mufflonok s bizonyára most is ott fogom őket találni. A kis tanyán lerakva fölösleges terhemet, botosokat húzva, csakhamar elindultam a jelzett hely felé. Nesztelenül, mint egy szemfüles indiánus lépdeltem a hóval fedett, kitaposott cserkészúton és szemem fürkészve kereste a kívánatos vadakat, míg egy hajlásnál megpillantok egy erős és egy gyengébb kost egy suta társaságában. Pár percig gyönyörködtem a pompás csoportban s azután — nehogy észrevegyenek — óvatosan visszahúzódtam a sziklák mögé.

Másnap reggel újból összejöttem egy remek társasággal, melynek dísze egy óriási kos volt! Alig 40 lépés választott el tőlük. Kezemben az annyi halált hozó Mauserrel, szivemben az olthatatlan vadászszenvedélylyel álltam szobormereven egy szikla mögött, míg szemem lázban égve odatapadt a nyugodtan legelésző csapatra! Ah! mily lelki erő kellett a bennem lobogó szenvedély leküzdésére, mily nagy önmegtagadás, hogy meg ne szólaltassam kis kedvencemet, mely ugyancsak fészkelődött remegő kezemben. Küzdelmem azonban csak pár pillanatig tartott, azután a képzelet mellém varázsolta a jóbarát, a kedves vadászcimbora képét, aki már oly nehezen várja értesitésemet s aki szellemileg úgyszólván nálam van s akinek szemei előtt már úgyszólván a numerusok ugrálnak, hanem a mufflonok. Szenvedélyemet bilincsekbe verve, vonultam vissza azzal az elhatározással, hogy rögtön értesítem Gyöngyöshalászi barátomat e kedves hírről.

A válasz csakhamar megjött s én a jelzett napon valódi örömmel és sok reménnyel vártam a jóbarátot, aki — mint rendes vadászhoz illik — a jelzett időben pontosan megérkezett.

Éktelenül rossz útban, koromsötétségben, de azért vígan folytattuk utunkat a cél felé s ezeryi botrogás után 9 órakor végre megérkeztünk az édes kis tanyára, mely szerényen húzódik meg a lombtalanná lett fasátor alatt a másik hatalmas előtt, mely romokban hever ugyan, de századokról tud regélni s amelynek tátongó ablakrésein most a baglyok libegnek keresztül s huhogásukkal a múlt emlékeit temetgetik. Ghymes vára ez a fenséges rom, e haldokló nagyság, melynek óriási köveire, midőn azt rakásra hordták, bizonyára tömérdek könny és verejték hullott.

Lehet, hogy épen ezzel oltódott meg a rengeteg mész is, mely a köveket összetartja; talán azért kapaszkodnak oly erősen egymásba. Pedig hiába! Bármennyire összeölelkeznek is, az idő kérlelhetlen keze egymásután választja el őket. Az elmulásban nincs kivétel; legyen az nagy vagy parányi, hatalmas vagy nyomorult, mindnek pusztulni kell.

Röviddé tett éjjelünk után serényen készülődtünk a reggeli cserkészethez. Óvatosan jártuk be a jól ismert cserkészutakat, de mufflonnak semmi nyoma. A katlanból — melybe összes reményemet helyeztem — csupán egy tehén botrogott elő, mufflonnak azonban se híre, se hamva. Kedvszegetlen törtettünk fel most ismét a meredek partra, hátha ezúttal szerencsésebbek leszünk. S valóban alig értünk a tetőre, midőn szemünkbe ötlük két mufflon, de oly távol s oly helyen, hogy lövésről szó sem lehetett. „Csakhogy már láthatok szabadban is mufflont“ — szakadt fel az én harcedzett társam kebléből a szó — „engem már ez is kielégít“. Jó ideig gyönyörködtünk a nem mindennapi vadászképben, midőn ismét felszedve sátorfánkat, mentünk a hegy keleti oldalára cserkészni. Alig teszünk azonban 100—150 lépést, midőn gyakorlott vadászszemünk újra megakadt két mufflon sötét alakján s minél tovább szemlé-

lődünk, annál több mozgó alak kerül elő a bokrok sűrűjéből, hol hét darab mufflon keresgélte sovány reggelijét.

Körülbelül 160—180 lépés választotta el őket tőlünk, de minden lépéssel közelebb jöttek. Lopva tekintek mellettem álló vadásztársamra, vajjon mit szól erre a leírhatlanul izgató vadászképre.

Ámde csak koromfekete szemében lobogott a talán soha ki nem alvó tűz, míg testébe ugyancsak belekötött a dermesztő „tótszél“, szintelenne téve különben pirospozsgás arcját. „Vigyázz pajtás, mert mindjárt megvesz az Isten hidege — mondám neki — „ne gondolkozzál soká, hanem vedd célba s durrants rá valamelyik nagyszarvú fekete dögre“. Ámde hiába volt minden biztatás, hasztalan a két flanell-ing, meg a bőrmellény; hiába kínálgattam neki bekecsemet; hasztalan ácsorogtak ott a kívánatos alakok, dermedt ujjai nem akartak parirozni. „Még a lelkem is vacog, nem biztos a lövésem“ — tört ki belőle végre a kétségbeesés hangja s nehogy a mufflonok nevető koncertet rendezzenek a vacogó fogak hallatára (mert most már az enyémekek is kezdtek mókázni), ott hagytuk a fekete bestiákat s gyorsan bevonultunk a pattogó kályha mellé. Nemsokára azonban újra felkerekedik az én cimborám (de most már kellőleg adjusztálva) s megy keresni tovább is a „tótszelet“ és mufflont egyaránt. Egyszerre csak iszonyatos dördülés hasítja meg a levegőt, mit egy második, majd egy harmadik lövés követ. No még ily koncertben sem volt részük kis erdőm lakóinak! Talán halálos zsibbadtság fogta el őket s azután, eszeveszett rohanással vágattak tova. (Lehet, hogy a Szepességben lőtt mufflon is ennek az ijedelemnek s eszeveszett rohanásnak az áldozata.)

Magam is dobogó szívvel sietek az emlékezetessé lett helyre s mire odaérek, már ott áll az én kitartó, edzett társam a szép három éves kos fölött, melynek alakja

örömtől ragyogó szemeiben tükröződik vissza. Ott feküdt előttünk az erikával és hóval fedett ravatalán a ritka zsákmány, melynek mindkét oldalán ott tátongott a sokatmondó piros folt.

Most már fujhatott a szél, a fölavatott új mufflonvadász ezt már nem érezte; felpezsdült vérét még Szibéria örök jege sem bírta volna megvacogtatni. Vittük azután a szép halottat a kis tanya felé s e menethez a fagyasztó „tótszél“ zengett halotti bucsuztatót.

1851

/1866/

Vadászkirándulás Aradmegyébe.

Léírásom főszemélye ismét Gyöngyöshalászi kedves barátom, ez a lelkes nagyvadvasász. Csakhogy most ő a házigazda: ő vár engem, s nem én őt vendégül.

Az izgató vad pedig nem mufflon, hanem — ősbak, amely nem terem manap már sehol se úgy, mint Aradmegyében, ahol Gyöngyöshalászi jóbarátomnak is remek, 15,000 holdas vadászterülete van. Ide készültünk mi, de már napokkal a meghatározott idő előtt annyira erőt vett rajtam az izgatottság, a kiolthatlan vadászszenvedély, hogy szinte betege lettem ennek a kirándulásnak. Nemcsak nappal láttam képzeletben a kívánatos s hihetetlen mesésagancsú ősbakokat, de még éjjel sem hagytak nyugodni; álmomban is folyton övelük vesződtem. Volt puskatisztogatás, patronrendeztetés bőven. Majd félacélburkolatu, majd expanzív, majd meg egész acélburkolatú lövegek kerültek a táskába. Végre is úgy oldottam meg a kérdést, hogy mindegyikből vagy húsz darabot gyömöszöltem a hátizsákba, mely majd kiszakadt a nagy készlettől. Ha akar lenni, hát legyen! Elvégre, ha egy ősbaknak nem elég egy golyó, belelövök kettőt, hármat; amíg mozog. Így felkészülve azután nekivágtattam a hosszú utnak, pihenőt tartva Budapesten Gyöngyöshalászi barátom úri házánál, hol csakhamar összeverődött az egész kis társaság. Négyen voltunk, három magyar meg egy

német s mind a négyen csak úgy duzzadtunk a reménytől és örömtől s mindegyikünk képzeletében ott lappangott, ott feszengett a mesebeli csudabak.

Egész éjjeli fárasztó út után reggel 8 órakor érkeztünk meg a végállomásra, Soborsinba, honnan rövid pihenő után a rendelkezésünkre bocsátott iparvasuton, pokoli hőség kíséretében folytattuk utunkat a végtelennek tetsző völgyben. A vasúti kocsi elé fogott szárnalmas szürke is már-már kidőlt, midőn végre megérkeztünk éjjeli szállásunk kijelölt helyére, egy gyönyörű tisztásra, melyen két rozszant épület állott, hogy szállást adjanak a fáradt embernek, de még inkább a kimerült vontató lovaknak. Még mintha a mi szürkénk szeme is megvillant volna, midőn e jól ismert épületet megpillantotta.

E gyönyörű, de szűk völgy fogadott tehát minket is ölébe s hűsítő kristályvizet kínálgatott tikkadt, száraz ajkunknak. Kétoldalt meredek óriási hegyek nyomultak égfelé s szinte megdöbbszent az ember ama gondolatra, mi lenne velünk, ha ezek a hegyóriások egyszerre megmozdulnának s a hegy a völgybe kívánkoznék!

A hatalmas bükk, melynek árnyában szőttük ezernyi terveinket, mintha bölöngatott volna hozzá, de egy-egy elsárguló levele, mely közénk hullott, mást is mondott: „Memento mori“.

Egyelőre azonban ennél sürgősebb dolgunk van, az erdő mélyében pihenő bakok hívogatnak, csalogatnak. Az ő ereikben most nem vér, hanem tűz és láva folyik; hisz most van az ő nászuk ideje.

A fajfentartási ösztön most érte el tetőpontját s nem hagyja őket nyugodni egy percre sem.

Egyszerre megszólal a suta ezernyi sóvárgást kifejező hívása s a bak mintha golyó érte volna, felugrik fekvőhelyéről s erősen figyel a hang irányában, azután törtet

arra felé, hol szíve vágyát sejtí. Közben meg-megáll, szimatol, keresi az izgató nyomot, azután megint csak folytatja útját e rohanó, futó tűz. Majd hirtelen megtorpan, okos nagy szeméit még nagyobbra, még tágabbra mereszti, nagy lapátfüleit, pedig erősen hegyezi. Szüksége van minden érzékére: veszélyt sejt! Előre nyújtott nyakkal, felemelt lábbal mereven áll, mintha egy pillanat alatt kővé dermedt volna, talán még szívverése is elállt. Azután egy leirhatatlan merész s mégis kecses ugrással mint a nyíl repül nagy ívben vissza a sűrűbe, mely megmenti őt — legalább egyelőre — a gyilkos ólomtól. E közben pedig ott mérgelődik egy bokor vagy vastagabb fa mögött sípjával a dörmögő vadász, ki visszafojtott lélekzettel leste a pillanatot, midőn fegyvere elpukkanó hangjára a hatalmas bak vergődése felel.

Igaz, hogy ez nagy bosszúság, de mi ez ahhoz képest, midőn a sípra törtető s már lőtávokra levő bakot a mellénk rendelt kalauz-erdőr lövi le! Pedig ilyesmi is megtörténik; tessék csak Gyöngyöshalászi urat megkérdezni, bizonyára ő is tud ily esetet.

Az est végre leszállt s a lobogó tűz körül guggoló alakok ajkairól vígan pattogott a szó, míg végre minden csendes lőn; pihenni tért a négy fáradt ősbakvadász.

Miután azonban minden jónak vége szokott lenni, a szénapadláson töltött éjjel sem tarthatott örökké, felkészülünk tehát, hogy ismét űzzük a láthatatlan ősbakokat, persze más-más gerinczen haladva a hegytetőre.

A mellettem elnyúló hegygerincre a német sógor került, kinek sípja majdnem szakadatlanul szólt, de a tősgyökeres magyar bakok — melyek bizonyára még a honfoglaláskor kerültek e vidékre — nyilván németajku sutát sejtettek a csalogató hangok mögött s még csak rá sem hederítettek, sőt mintha még az ereikben forrongó tűzfolyam is megfagyott volna, oly bosszantóan tartózkodók voltak.

Végre eldördül a szomszéd gerinc felől a Mauser s mintha vadászszívembe valami irigységféle lopózott volna, azután sietek szerencsés társam felé, ki előtt ott fekszik egy hatalmas — disznó! Mereven áll egy darabig a német vadásztárs, bizonyára azon tűnődve, hogy kétségtelenül szintén egy honfoglalásbeli ősdisznóval van dolga, mely mintha nem lenne oly fekete, mint a mostaniak s mintha a fülei is a kultura jeleit mutatnák, nyilván azért, hogy ha az ősbaknak nagy az agancsa, az ősvaddisznónak meg a fülének kell nagyoknak lenni.

Ebben aztán meg is nyugodtunk. Így végződött a mi négynapos aradi kirándulásunk s ha nem is tudjuk, milyenek az ősbakok, azt azonban soha sem feledi el a német sógor, milyen az aradi ősdisznó.

1851

/1866/

Téli vadászkirándulás.

Az idei december ugyancsak nem kedvezett a vadászatoknak. A folyton szakadó eső, az átázott talaj elvette a vadászatrendezők kedvét nemcsak a körvadászatoktól, de a hegyi vadászatoktól is. Tudom magamról, mily nehezen szántam magam néha rá, hogy a feneketlen, lódöglesztő útban megtegyem a másfélórás keserves kirándulást, megtudandó, nem szökött-e meg unalmában az én kis tanyám? Miután pedig ezt nem tehette meg, helyette akkorákat ásítogtatott, hogy még az erdők órének edzett szíve is megsajnálta az árvává lett kis lakot. De unatkoztam magam is, a Mauser még inkább! E hármás unalomra orvosság kell, az bizonyos, de miféle? Keresek, kutatok elmémben egy ideig, míg a nyom két telivér vadászhoz vezetett.

Az egyik — bár rendes körülmények között nem puszkával, de a kliensekkel szokott elfoglalva lenni — pompásan kezeli a sörétes fegyvert (a minap már az ötödik lövésére sikerült a hajtónak agyonverni az agyongyötört nyulat); de az express is jó kezekben van, ha hozzá kerül, amennyiben biztosra vehető, hogy ha nincs dolga a kir. ügyésznek, hát szerez neki. A másik társ, no, az már más! Azt Erdély bércei nevelték s úgy lő, mint Carver. Tell Vilmoshoz mégsem merem hasonlítani, mert nem vagyok benne egészen bizonyos, vajjon alma helyett nem-e a fej

repülne el! Szabad óráiban reggeltől estig űzte a vadkant s többnyire a vadkan húzta a rövidebbet s nem ő! Képzem, mily örömmel veendi meghívásomat, hogy újból átélhesse — legalább képzeletben — az erdélyi jó napokat. E mellett jó cimbora, kedélye folyton mosolyog s öröm hallgatni vadászélményeit. Tehát ezek lesznek társaim.

A kirándulás napját pedig karácsony és újév közé tettük. Addig talán lesz fagy is, hó is.

A várva várt fehér takaró csakugyan beborította a földet; a hőmérő higanyoszlopa erősen a fagypontra alá süllyedt s a kályhában vígan pattogott a tűz, midőn vendégeim este felé megérkeztek. Az est gyorsan múlt s az ajkakon pattogott a szó, míg végre ágyba tért a három vadász; megritkult a szó, némelyik ajk már teljesen elnémult, a szemek lassan lezárultak, a szobában csend lett. Másnap már korán talpon voltunk, korábban mint a közeli község parochiájának kakasai. Forró teával és szeszélyes természetű puskákkal felfegyverkezve, szótlanul lépdelt a három kipróbált vadász a százszor is megtaposott part felé. Síri csend ül a kis tanya körül, a természet ölen most a halál szendereg némán, csendesén, borzalmasan.

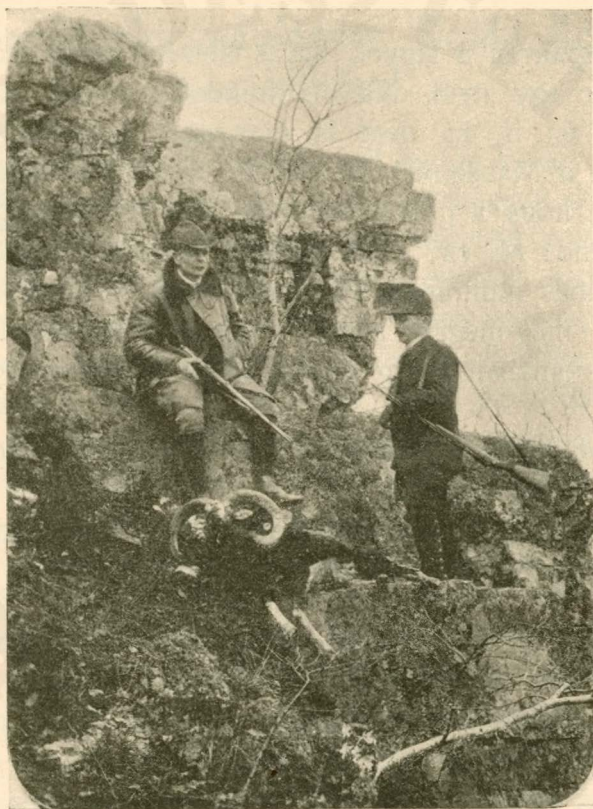
Fent a parton azonban már megindult az élet s a megriadt szarvascsapat ugyancsak hangossá tette a kavics-törmeléket; az mind beszélt, mind mozgott, mintha csak élet volna benne.

A zaj elmúltával kezdtünk lassan leereszkedni a meredek és síkos határúton. Én elől, Erdély fia utánam, hátul a fiskális, kinek bizonytalan és komikus mozdulatai fölött bizonyára még az érzéketlen sziklák is mosolyogni próbáltak.

Nehogy pedig baj érje az én, hat gyermekkel megáldott vadász-cimborámat, gyorsan elállítottam a „Nagyszikla“ alatt, míg mi folytattuk nyaktörő utunkat a hegy aljáig, hova

második társamat állítottam; én maradtam legalul, hova csak akkor téved egy-egy eszeveszetten rohanó vad, ha az én előzékeny, udvarias vadásztársaim odaküldözgetik (ami melleleg legyen mondva, elég gyakran megtörténik.)

A hajtás megkezdését jelző füttyöt nemsokára éles recs-

csenés követi s a „Nagyszikla“ mellől fölszálló füst értésemre adta, hogy dolga akadt az expressnek. A lövésre nagy zavar támad a hajtásban s a megriadt vadak ugyan-csak ropogtatják a fagyos havat.

Elöttem is eliramodik kecses szökésekkel három őz.

Nem is futnak, de repülnek! (Ezeket is bizonyára az expresszes úr küldte.)

Néhány perc múlva új lövés riasztja fel idegeimet, melyre még egy következik. Hohó! Micsoda vérontás folyik odafent a „Nagyszikla“ alatt! Hát így kell visszaélni a vendégjoggal s lepuskázni minden a cső elé kerülő vadat?!

De megzörren a fagyos, havas falevél s bután szökdelve menekszik egy nyúl. Na, ha mindenki mulat, miért ne mulassak én is, ha nem is szarvassal, legalább nyúllal. Durr oda a Mauserrel! Az elterülő nyúlból felszálló forró pára jelzi, hogy a golyó borzasztó útat tett meg.

De csend! Mi ez? Ujra zörög a haraszt s a fák között egy hatalmas muflonkos körvonala kezd kibontakozni.

A vad meg-megáll, azután óvatosan, tétovázva halad tovább, nyomában pedig mintha vérpatak folyna, oly vörös a hó.

Az állat egyre csendesebbé lesz s a kígyózó vonalnak egy helyen vége szakad.

Mire odaérek, az üvegesedő szemekben visszatükröződik a két vadásztárs alakja, azután lezárulnak örökre.

Egy vadászkirándulásom Vajda Jánossal, a költővel.

70-es évek derekán volt, midőn a nagy vakációra hazakerültem s az aranyszabadságot akként értelmeztem, hogy reggeltől napestig róttam vállra vetett puskával a remek erdőket, nem annyira szüleim, mint inkább a szabó és suszter végtelen öröme. Este pedig, midőn teljesen kifáradva hazakerültem, nem az ágy vonzott, hanem a kukoricás, mely az óriási erdőség szélén húzódott végig, hova nagy buzgalommal zarándokoltak az erdők vadjai, nyilván azon hiszemben, hogy e kitűnő csemege nekik szól. Szarvas, vadkan egyforma hévvel siettek a terített asztalhoz s midőn a vendégek távoztak, könnybe lábadt a gazda szeme ama pusztítás felett, mit ezek véghezvittek. Az erdő szélén volt egy sebtében összerótt kunyhó. Itt töltöttem én vakációm majd minden éjjelét s míg a mellémrendelt erdőőr kellenlennül leste a vadak jöttét, addig én oly édesen szunyókáltam szalma-fekhelyemen, akár II. Lajos bajor király az ő remek chiemseei, aranynyal szótt ágyán.

Eme kedvteléseim közepette hozott össze a szerencse koszorús költőnkkel, Vajda Jánossal, aki egy jóbarátom gyönyörű pusztai birtokán élvezte a természet szépségeit s az ő másodvirágzásának és boldog vőlegénységének édes napjait.

Sohasem feledem el a szavakat, melyeket lángba borult költői lelke adott ajkára, midőn szépséges ifjú menyasszonyáról beszélt, akinek arcát még az érintetlenség hamva ékesíti s kedvesen hasonlított össze e hamvat a szilva és barack leheletszerű hamvával. Ezek az ő szavai, ezek szakadtak abból a szívből, mely bármily nemesen érzett is egykor, már elporladt s az ajk, mely ezt formába önté, örökre elnémult. Ilyenkor még örökön füstölgő pipájáról is megfélekedezett, vagy pedig oly mohón szította, mintha ezt is belekényszeríthetné lelkének lobogásába.

Végre a beszélgetés tárgya megváltozott s az ő kiapadhatatlan lelke más térre csapott át; többi között a vadászatra is, mely nem utolsó élvezetei közé tartozott, de azért valami igazi nagyvad-vadásznak sohasem tartottam őt, sem akkor, sem később, bármily szépen tudta is élményeit leírni.

Ezen a téren már én is jobban otthon éreztem magamat s bőven ontottam a szót a rabló vaddisznókról, melyek nemcsak éjjeleim nagy részét lopják meg, de a tengeri-földeket is.

Láttam, miként villant fel erre az öreg úr szeme s készséggel ajánlkozott egy vadkanvadászatra; közben pedig erősen hangoztatta az így meg úgy megtanítást, csak kerüljön eléje egy ily fekete bestia.

Most is emlékszem még, mily szörnyű respektussal hallgattam e bátor, határozott szavakat s alig vártam, hogy eljőjön a kirándulásra megállapított nap. Végre ez is érkezett s mi állig felfegyverkezve bandukoltunk a hajtásokra kijelölt terület felé, persze egész úton ki nem fogyva a vadászélmények elbeszéléséből. Jó félórai gyaloglás után végre elértük utunk célját, hol néhány erdőőr mögött egész hajtósereg tereferélt. Az erdőőrök jelentéseinek meghallgatása után kiadatott a rendelet a hajtás megkezdésére s a

sereg most már hangtalanul ballagott az erdőörök után, mi pedig felálltunk a vadászvonalon, legjobb helyre állítva a költővadászt. Alig történt ez meg, a jelzősíp megérteti velünk, hogy a hajtás megkezdődött s az eddig némaságra kényszerített hajtótorkokból most már kétszeresen bömbölt a szabaddá lett hang. Egyszerre óriási zsivaj keletkezik a hajtók között s szájról-szájra repül a szó: „disznók, mennek a disznók, vigyázzatok, ne ereszd“ stb. Szobormereven állok helyemen s még lélekzetemet is visszafojtva várom a rohanó vadakat s még jobban a szomszédom lövését. Hasztalan! A menekülő agyarasok átugrálnak a vadászvonalon s ismét eltűnnek az erdő sűrűjében anélkül, hogy szomszédom lövését hallhattam volna. Türelmetlenül s teljesen lehangolva vártam a hajtás végét, hogy megtudjam mi történt, miért nem lőtt a szomszédom az agyarasok közé?

Ámde üres, elhagyott volt a „Stand“; sem híre, sem hamva a költőnek.

Hasztalan füttyültem, hiába szólítottam, sehol semmi jel, mely a költő nyomára vezetne. Hátha?! Egy gondolat villant át agyamon s már a másik percben 20 éves, edzett inaimmal rohantam azon a nyomon, melyen jöttünk, míg végre eljutok a vendéglátó barát kastélya elé. Szívszorongva állok meg a lépcsőn, megrettenve attól a gondolattól, miként fogok én most beszámolni a vadászat lefolyásáról.

Ezer és ezer gondolat járt keresztül-kasúl agyamban, egyre azon töprengve, hova lehetett nagynevű vadásztársam?

Végre benyitok s a bámulattól majd összeroskadtam, midőn az agyonkeresett költőt megpillantottam magam előtt, amint a házigazdának meséli, hogy a hajtók, midőn a vad-disznókat megpillantották, oly kannibáli üvöltést csaptak, hogy okulva Zrinyi kollegája szomorú sorsán, jónak látta

otthagyni az egész társaságot. „Csatában elesni hősies dolog, de vaddisznóktól széttépetni magamat egy csepp kedvem sincs,” mondá végre az elbeszélés befejeztekor.

Azóta, valahányszor egy-egy vadászélményét olvastam, akaratlanul mosolyra nyílik arcom s önkénytelenül eszembe jut az a másik élmény a 70-es évek derekáról, kint az erdők rengetegében.

1851

/1866/

Az ezredorvos szarvasa.

Eljes szélcsend és friss hó!

Ez a vadászember vágyának a netovábbja. Alig várja a pillanatot, midőn a hó nagy pelyhekben szállingózni kezd s a földet bársonypuha fehér takaró fedí. Ilyenkor nincs nyugta a szobában s a négy fal közé szorított levegő kezd elviselhetlenné válni, a kellemes meleget árasztó kályha meg éppen kiállhatatlanná válik. Szeme egyre a fogason pihenő puskán áll meg s képzeletben kint bolyong az erdő fái között, hol az erős havazás által fektéből felvert nemesvad céltalanul botorkál a frissen hulló havon s csak akkor veszi észre a vadászt midőn már késő!

Ez izgalom között pedig a hó egyre hull, a földből már csak itt-ott látszik ki egy sötétlő pontocska, míg végre ez is eltűnik s fehér díszet ölt az egész természet! Gondosan betakarja minden részecskéjét a puha, fehér takaróval bizonyára azért, hogy a járókelők lépteinek zaja ne háborgassa az édesen szunnyadót.

Ily ideális téli napot kívántunk mi dr. B. J. barátommal, akiben épp oly hevesen lüktet a vadászszenvedély, mint jómagamban s aki e mellett kitartó, élesszemű, biztoskezű s aki nem csügged egyhamar. Egyszóval kedvemszerinti vadásztárs. Jó, vagy rossz idő, az neki mindegy, szívesen társul szegődik, valahányszor erre alkalom kínálkozik.

Előzetes megbeszélésünk folytán — jöllehet nincs valami ideális vadászdíő, most is útra készülünk. A szél, mely orkászserüvé nőtt, vadul üvölt s csúful hordja a havat. Bundáink nem sok védelmet nyujtanak a dühöngő hózivatar ellen s bármennyire behuzódtunk is e nélkülözhetlen ruhadarabba a szél talál magának útát s majd megdermeszti tagjainkat.

Mintegy két órai kocsizás után végre elértük az erdőt s útunkat most már gyalog folytattuk a kis vadásztanya, a Bimbula felé, B. kevesebb, én több reménnyel. A roppant erős szél ellen küzdve, csak lassan haladtunk előre, de alig tevénk néhány száz lépést midőn a vihar csendesedni kezd s nemsokára a havazással együtt teljesen megszűnik.

Ki írhatná le örömünket e hön óhajtott, de nem remélt változás felett. Senki! ez egyszerűen leírhatatlan.

Sietve elköltött estebédünk után elfoglaltuk helyeinket. Doctor a téli vágásban, én pedig jóval felette, nehogy zavarjam őt. Körülbelül fél 8 óra lehetett, midőn az én doctor barátom fegyvere egymásután négyszer eldördül. Ohó! gondolám, ennek fele sem tréfa! Bizonyára megtámadták őt a szarvasok s most teljes erejéből védekezik. Rohamlépésben mentem tehát az én doctoromhoz, aki a teljes fényben ragyogó holdtól megvilágítva fantasztikus képet mutatott a domb legmagasabb csúcsán.

Gyorsan elmondta, hogy szarvasra lőtt s azt meg is sebesítette.

Felkerestük tehát a nyomokat, de semmi vér sehol, minek folytán elhatároztuk, hogy csak másnap folytatjuk a keresést, most pedig maradunk tovább a helyeinken.

Az éj remek, kimondhatatlanul szép volt s majdnem nappali fényben ragyogott minden. A mélyen alvó természet pihenését nem zavarta semmi, patyolat szemfedője érintetlen, mint a fiatal leány szűzi nyoszolyája.

Gondolataimban elmerülve alig veszem észre, hogy közeli falvakban már 10 órát jeleznek az éjjeli őrök. Elhagyám helyemet s csendesen lépdelek a part felé. Itt már más kép tárult fel előttem. Az érintetlen fátyol az átvonuló vadaktól itt már össze van kuszálva, majd odább egy vígan ugrándozó tapsifüles nyomai csipkézik ki a fehér szemfedeleket, míg emitt egy kullogó róka hosszú vitorlája von vonalakat a csipkék mellé, vagy fölé. Ugylátszik a rókakoma nagyon érdeklődik a csipkekészítők iránt.

De az óra már 12 felé jár, térjünk nyugalomra.

Az éj rövid volt s az én doctor barátom mégis nyugtalanul töltötte azt. A megsebzett szarvas nem hagyta őt pihenni, folyton ott ugrált gondolatai között s már 5 óra felé egyre sürgette a felkelést. 6 óra tájban már óvatosan lépdeltünk a friss hóval fedett cserkészúton s csak néhány lépés választott el a sziklacsúcstól, honnan ha kivilágosodik, remek panoráma nyílik a szemlélő előtt.

Alig állok néhány percig helyemen, midőn alattam megzörren az ág s odapillantva látom a közelgő muflon fekete alakját. Óvatosságra intve a doktort, erősen figyeltünk az érdekes vad minden mozdulatára. A muflon lassan, bámulatos óvatossággal közeledett s mintegy 40 lépésre megállt. Kezemben a doctor fegyverével rádurrantok a sötét alakra s csakhamar megszólal mellettem az express is. Hasztalan! A vad sértetlen maradt s vágatva rohan vissza, a honnét jött.

A kettős lövés zajára előtörtető nemesvadak oly képet nyújtottak, amilyent még nem láttam.

Az erős hideg zuzmarát rakott a páratelt levegőből a fák ágaira, a fenyők tűire s a felbukkanó napsugarak a hókristályokon mindmegannyi gyémántok csillogtak. A letarolt grófi erdőben messze elterjedhet a szem, nem zavarta azt az itt-ott meghagyott fenyőcsoport sem. Hátul a tarfejű Ghymes vára foglalta el a gyönyörű tájkép leg-

magasabb pontját. Ily keretben vonult fel az első szarvascsoport mintegy 30 drb. melyet több kisebb 2—4 darabból álló társaság követett, mely közé itt-ott egy-egy fekete muflon is tolakodott, talán csak azért, hogy e remek képet még változatosabbá tegye.

Soká gyönyörködtünk e remek felvonulásban, mígnem eszünkbe jutott az esti lesen megsebesített szarvas, siettünk tehát a nemesvad nyoma után. Alig teszünk 100 lépést a lövés helyétől midőn a bokrok között megpillantjuk a beteg szarvast, mely lövésemtől találva megtántorodik, de tovább megy. Gyors utasításom után az erdőőr állva marad, míg mi ketten lehető gyorsan megelőzzük a sebesültet. Alig foglaltuk el helyeinket, midőn az erdőőr megkezdi a hajtást s csakhamar megzörren előttem a sűrű cserje s mellőle kibontakozik a hatalmas állat, még halálos sebével is méltósággal lépdelve. Lövésem jól volt irányítva s a szarvas összeesik, mire nemsokára ott terem a doctor is, ki leirhatatlan örömmel szemlélgeti még vonagló első szarvasát. B. kegyelemlövése kevés volt e hatalmas élet kioltására s csak akkor adta ki páráját, midőn a szokásos felavatási szertartás közben B. — a szarvasra feküdt. Ezt már nem bírta elviselni a szegény állat s egy mély fájdalmas hörgés után megvált az élettől.

Igy lett az én vadásztársam, dr. B. J. a kiállott 3 botütés után szarvasvadászszá, amiről különben a részére kiállított oklevél is tanuskodik.

Nyári vadászkép.

Még csak augusztus legelején vagyunk s milyen képe van az alig egy hó előtt még üdezőld erdőknek! A fű kiperzselve, a gyenge fenyőpalánták megvörösödve jelzik a tikasztó hőséget, a hosszsan tartó szárazságot. Szomoruan, lehangolva lépdelek a száraz levelekkel betakart cserkészutakon s szemem a fehérderekű, lombtól megfosztott nyirfákra szegződik! Hát ilyen gyors az elmúlás! Még röviddel elébb örökké izgomozgó levélkéek kandikáltak le a lehajló ágacskákról s most elsárgulva jajdultak fel lábam alatt! Összeszorult szívvel nézek a sárga kis levélkéekre s úgy tűnek fel előttem, mint az anya kebléről elrabolt csecsemők, kik még meg sem ízlelték az életet, máris meg kelle halniok. Zümmögve repked egy-egy darázs a szárazzá lett virágszirmok között s duzzogva száll odább, sehogy sincs megelégedve. A madarak hangja is elveszté üde csengését s lankadtan húzódnak meg valami árnyas helyen, hogy szomjuk ne legyen oly gyötrő, a forró napsugár oly elviselhetetlen. Óvatosan lépdel bokortól-bokorig egy gyanútlan őzbak, keresgélve valami izletesebb falatot, de a falomb kemény, a fű száraz; egyik sem ízlik neki s megy, keres tovább. Forrásnak, egy csepp víznek sehol még nyoma sincs; talán még a harmat is kiszáradt! A hajnal sugara nem fürödhetik a levélkéken, meg a fenyők tűin rezgő harmatcsep-

pekben; régen vala az, midőn a cseppekben megtört sugarak gyémántként ragyogtak a virágszirmokon! Most a halál lehelete lebeg fűn, fán egyaránt!

Szeretnék segíteni a virág, a madárka, a bokor, a gyanutlan őzbak szomján; de megtörik az én erőm is a hatalmasabb akarata előtt. Fáradtan, kimerülve, szomjtól gyötörve dülök le a száraz avarra, mely felsziszszzen testem súlya alatt; mintha fájna neki, pedig már meg van halva s nem neki, de nekem fáj az elmulás látása.

Egy sziklapolcon ülök, körülöttem izzó szikla, óriási kőtömbök, nyomorgó erica-bokrocskák, itt-ott egy-egy satnya nyír tarágakkal, míg szemben komoran guggol a mogorva vén Ghymes. A nap most éppen ott trónol felette s arany sugarával igyekszik elűzni a vén harcos redőit, de nem sikerül. Valamiért nagyon duzzoghat ökelme; lehet, hogy folyton hulló tagjait sajnálja. Sokáig tart az elmulás, de biztos! A nap egyre hanyatlik s egyszerre csak a zord rom mögé pottyán.

Amint így a nyugvóra szálló nap halványuló sugarain keresztül-kasul fonom gondolataimat, megcsörren alattam az ezeryi apró kötörmelék, de oly halkán, mintha egy óvatos rókakölyök lépdelne ott. Figyelmem oda irányul a sziklák közé, honnan kilép egy mufflon-anya, követve pajzánul fickándozó gidájától; majd a gavallér is elhagyja a sűrűt és tart a család után. Nyugodtan halad tova a kis család, hogy megkeresse sovány vacsoráját. Most nincsenek veszélyben az erdőnek e specialis lakói; szívemben most a sajnálat honol s nem a pusztítás vágya s a kis csapat mehet békében.

Én is felkerekedem s megyek kedvenc helyemre, egy nagy nyirfa lombsátra alá. De mivé lett e gyönyörű fa hulló, sárguló leveleivel! Szinte vele sírtam! Letelepdedtem alája s néztem a ritkuló lombsátort. Az erdő csendes volt,

már álomra tért, melyhez a hulló falevél susogott altatót. Oly fájó, oly lágy volt e rejtelmes zene, hogy az én szememre is odalopózott az álom. Ámde a lágy hangok közé egyszerre belevegyül egy más akkord: az ágak recsegése, a száraz falevelek elhaló hangja, mintha csak panaszkodnának, hogy örök álmukat megzavarják. A zaj egyre erősebbé lesz, míg végre alig pár lépésnyire kibontakozik a bokrok mögül egy hatalmas agyarasnak óriási feje. A kis fegyver arcnál terem és mire hegy-völgyön végighullánzik a hangja, előttem fekszik a hatalmas állat. Pár percnyi halálküzdelem után ismét csendes minden. A nyirfalevél épp úgy susogott altatót, mint az előbb, csakhogy már az örökálmhoz, melyből nincs többé ébredés! Én pedig elgondolkozva, nehéz szívvel bandukolok a száraz avarral fedett cserkészuton kis vadásztanyám felé, egy szomorú, panaszos nyári estén.

Nyári vadászkirándulás.

Vendégeket, kitaró, telivér vadásztársakat várok! Tehát ünnepi díszöltés kis tanyám! Azt hiszem, kőszíved megsejtette már, kiket várok. Avagy nem? Az lehetetlen! Hisz itt remekelt közeledben mindkettő: Erdély fia és a fiskális (t. i. a 6 gyermek atyja). Ugy-e most már tudod, kikért kell ünnepi díszöltened. Rászolgált mindkettő! Azonban miféle elnyomott mosolyt látok kőajkadon kis vadászlakom? Remélem, nem a kedves vendégeket, a hű vadásztársakat illeti e lekicsinylő mosoly. Na még csak az kellene, hogy te is kritikusként állj be. Ezt csak az én fáradhatlan Jóskámnak (aki szobalány, szakácsné, pürschmann s mindenféle egyszemélyben) engedem meg, aki már annyi kitűnő lövésnek volt szemtanúja. (Mosolyog is eleget!)

Míg vendégeim megérkeznek, bejárom a kis erdőt s összefacsarodik a szívem az egyre hulló sárga nyírfa-levélkékké láttára. Milyen ijesztő e kép! Még verőfényes nyár van s máris az ősz lehelete söpörte le a karcsú szép nyírfák lombját s betakarta vele a gondozott cserkészeteket. Sehol egy zöld fűszál, sehol egy nyíló virág. Még mintha az ezerjófű is megbánta volna, hogy miért kell éppen neki virágozni e tikkasztó hőségben. Az erika is komoran, haldokolva gubbaszt a száraz partokon; pedig az ő virágzási ideje is most volna, de virágzás helyett pusztulás a sorsa.

Szomoruan bandukolok a tanyához vezető úton, ezernyi gondolatokkal agyamban, ezernyi fájó érzéssel szívemben. Tudom, édes kis tanyám, szívesen nyújtanál enyhet, balzsamot, de hisz tudod te már jól, hogy nem minden sebre van gyógyulás! Prometheusnak éjjel hegedő sebét is a kelő nap tépi ismét fel! No majd meggyógyul egyszer a leg-sajgóbb is, mondja a hulló, sárga nyirfalevél!

Zajos beszéd, nevetgélés riaszt fel merengésemből s előttem áll a két vadászcimbor. A verejték csak úgy szakad róluk; törülgetik is egyre. A viszontlátás nem mindennapi kitörése után következik a kérdések özöne; van-e szarvas, hol járnak? Milyen az agancsképződés ez évben?

Azután a vaddisznókra került a kérdések sora, míg egyszerre mint a villám átcikázik a kérdés az erdő félelmetes órére. Természetesen feleleteim megnyugtatók voltak s örömmel tértünk pihenőre, hogy másnap hajnalban már talpon legyünk.

Két óra alig múlt, midőn emberi formában levő ébresztőm jelezte a kelés idejét. Mint a kiröpült nyíl patanok ki agyamból; nyomon követ Erdély fia, míg a fiskálisnak sehogy sem tetszik ez a szokatlan korai kelés. Végre ő is készen van s az álmos kis csapat elhagyja a csendes kis tanyát. Már-már kezdett hajnalodni, midőn gummitalpú cipőm zajtalanul siklott tova a cserkészuton, utánam pedig elég hangos beszéd között kedvetlenül s talán reménytelenül is botorkált zörgő, kopogó cipőjünkben két vendégem s mintha csak fogamat húzták volna, (még pedig a szemfogamat) midőn fenhangon kezdték tárgyalgatni a nap leendő eseményeit is. Végre elértük a velsici utat s nehogy vendégeim itt is tárgyalgassanak, sietve elállítottam az egyiket, azután jódarabra a másikat, míg én teljesen lőtávolon kívül helyeztem becses személyemet.

Kelet felől erősen kezdett derengeni s a nap sietve küldte a hegyek mögül előre aransugarait, midőn eldördül az első lövés, utána a másik, majd a harmadik és negyedik. Iszonyú disznóordítás vegyül a fegyver zajába s már nem is bírtam megkülönböztetni, melyik csinál nagyobb lármát, a puska-e, avagy a disznó. A négy lövés eldördülése után gyorsan hagytam el biztos helyemet és siettem a dráma színhelye felé.

Már messziről látom a fedetlen fővel járó-kelő fiskálist s csakhamar rá a földön heverő szép agyarást is, melynek gerincét zúzta össze az express-golyó. Öröm sugárzik a szerencsés vadász szeméből, mely összevegyül a kelő nap ragyogó sugaraival!

1851

/1866/

Egy lap a vadásznaplómból.

hó apró pelyhekben kezd szállingózni. Az első, a kedves első hó! Ereimben végigfut valami s pezsgésbe hozza minden csepp véretem. Tekintetem a többi fegyver közt függő kedvencemre esik, vajjon mit szól ő? Menjünk-e, avagy tőrjük tovább is a kiállhatatlan, a fojtóvá lett szobalevegőt? Mintha mosolyogva igent bólintana a kis Mauser s fodalépek hozzá, hogy megsimogassam hideg, merev testét, melynek nyomában már oly sokszor járt a halál angyala. Kezem nem bír tőle többé megválni, szinte odatapad s egyszer csak azt veszem észre, hogy a kis hamis már vállamon függ s nem a fogason.

A hó eközben hull, egyre hull, mindig sűrűbben, mindig nagyobb pelyhekben. Most már nincs hatalom, mely visszatarthatna; érzem, hogy mennem kell, mert különben megfojtana a szoba levegője! De ki legyen a társam? Ki vállalkozik ily időben 2—3 órai kocsizásra? — Hopp, megvan! Egy fiatal Nimródon, ki a közeli városban szedegeti magába a sok tudományt, akadt meg a gondolatom. — Hátha ő velem tart, próbáljuk meg.

Bravó, kedves Öcsém — üdvözlém a nemsokára betoppanó vadásztársat, — tudtam, hogy eljön s most már ha úgy tetszik, indulhatunk is!

Az imént érkező fiatal úr már nem kezdő vadász,

seréttel — mint erről a minap egy nyúl vadászaton meggyőződtem — igen jól lő, de az expresst is elég jól kezeli — álmában. Nem csoda, hisz ereiben vadászvér lüktet s jaj annak a vadnak, amelyet a balsors szeme elé hoz! — Annak jobb lett volna egyáltalán nem születni.

Elég az hozzá, hogy sötét este lett, mire elértük a kis vadásztanyát s cserkészésről már szó sem lehetett, hanem főztük a theát, meg a reggelre szóló terveket.

Az egész éjjel dühöngő szél virradatkor elcsendesedett és én a sziklaoldalon vezető cserkészuton formáltam botosaimmal szebbnél-szebb nyomokat a friss havon a katlan aljában levő állásig; míg C... öcsémet a csatorna fölé — mely igen jó váltó — állítottam fel s azután intézkedtem az ú. n. katlanhajtás megkezdése felől. Az erdő teljesen néma; a görgő kavicsstörmeléket még csak egy nyúl sem háborgatja. Kettőnkön s az egy szál hajtón — ki különben a szobalányi teendőket végzi a kis lakban — no meg a lövéseiről és roppant csizmáiról híres erdőőrön kívül egy élő lény sincs a közelben. A hó pedig egyre hull, eltakarva e földi züllés törmelékeit, az egész pihenni készülő természetet. Egyszerre megszólal a hajtó füttye s csakhamar kiszökik a hajtásból tőlem mintegy 100—120 lépésre két kecses őz. Első lövésemre óriási ugrással feleltek s már-már eltűntek szemem elől, midőn újra, megszólal a Mauser s a formás bak váll-lapon találva, holtan rogy az érintetlen fehér ravatalra!... A hó vakító fehérsége összevegyült a kiömlő vér pirosságával...

Röviddel lövéseim után a parton álló C... is életjelt ad magáról s megszólaltatja kétszer egymásután a kezében levő veszedelmes szerszámot. — Hohó! gondolám, az express éles recscsenését hallva, az én öcsikém bizonyára valami vadkannal, vagy pláne az esztergomi tigrissel vesződik s nehogy veszélynek tegyem ki az én edzett

vadásztársam jól gondozott, ép bőrét, meg a ragyogóra törült cvikkerét, egész erővel siettem fel a partra, ahol az én C... öcsém sziklaszilárdan áll s bőre is még teljesen ép! Hát semmi baja sincs? Mire lőtt? — Nyúlra, az ördög vigye el a bestiáját! — Nyúlra s golyóval? — Igen, mert nem akartam, hogy soká kínlódjék! — Ahá! Úgy látszik, az én kedves öcsém valamelyik állatvédő egyesület tagja s innen e mélabús hangulat; csak az a kár, hogy golyója, mely a kínlódást volt hivatva megrövidíteni, egy éppenséggel nem kínlódó sziklát repesztett szét!

A nyúl azonban vérzett, még pedig erősen vérzett; csak azt nem tudtam, fején-e, lábán-e? Pedig hát ez — tetszik tudni — nagy különbség! — No de mindegy; rászánom magamat s megszerzem a második alapvizsga előtt álló úrnak a nyulat, ha mindjárt a botosaimat kell is keresés közben összeszaggatnom.

A munka első fele — t. i. míg az erdőőr rá nem ijesztett a remegő hősre, csak könnyű volt, mert a friss havon öröm volt nézni az elvágódó C... vadászt, — pardon! öröm volt követni a sebesültet. Végre egy sűrű szederinda-bozótban megpillantom az én szerencsétlen sebesültemet, amint vérző hátsó ballábára borogatást rakosgatott a friss hóból.

S miután sebtében elpanaszolta, hogy egy előtte ismeretlen úr — ki ablakot visel a képén — ott a parton csunyául ráijesztett, sőt még a hátsó ballábát is eltörte, gyorsan odább állt.

De most jött a másik veszedelem, az erdő félelmetes őre, ki ott állt előtte jól megabrakolt puskájával! Oh, mi lesz most velem?! Ez meg bizonyára a másik lábamat fogja eltörni! Hol veszek én annyi havat a borogatáshoz? Csak már jönne a minden fájdalomtól megszabadító Mauser s véget vetne e sok hiábavaló lövöldözésnek! — Az erdőőr

tömerdek póstája, midőn előbb tönkretett egy szépreményű tölgycsemetét, érintetlenül hagyta a verejtékező nyulat, azt gondolva, hogy egy lövésre csak nem lehet fát is, meg nyulat is lőni.

Végre egy órai halálfélelem után beteljesedett a szegény töröttlábú kívánsága s a Mauser megszabadította összes fájdalmaitól!

Így köszöntött be az idei tél az első szűzfehér takaróval!

1851

/1866/

Amiről a mordály beszél.

Gyönyörű őszi reggelre ébredtem. A meddig a szem látott, egyetlenegy felhőcske sem mutatkozott az égen; a sárgulni kezdő falevelek pedig oly mozdulatlanok valának, mintha már előre éreznék a halál közeledtét. A harmatos fű ezüstös lehelettel takaródzott be s a felkelő nap sugarai kéjjel fürödtek a lombon remegő harmatcseppben. A természet csendes, majdnem néma s ha nem hallanám az itt-ott csiripelő fogolykakas rekedt hangját, meg nem látnám a duzzogó hatalmas darazsat, mely sehogy sincs sovány reggelijével megelégedve, azt hinném, hogy minden élet kipusztult a föld színéről. Összevissza járom a harmatos szőnyeget, míg egyszerre szemembe ötlük a távol emelkedő lédeczi erdő éles körvonala s eszembe jutnak az ezernyi vadászélmények, melyek az ideális vadászterületen már lejátszódtak. Ellenállhatatlan vágy szállta meg lelkemet s éreztem, hogy nem bírok e vágy fölött uralkodni. A távoli bércek is mintha hívogattak, csalogattak volna.

Megyek, megyek édes hegyeim. Mire harmatdíszetek elszáll, ott leszek köztetek! De hát kit vigyek magammal? Keresek, kutatok emlékezetemben, míg a nyom egy kipróbált vadásztárshoz vezetett, aki nem ismer fáradságot, sem szomjat, sem éhséget, ha arról van szó, hogy örökkön rozsdás fegyverét „postára“ töltheti! Oh, e mordály hangját már

nagyon jól ismerik az én vadjaim s mintha már nem is nagyon félnének tőle. Azt az egy két-szem „postát“, mit beléjük küldözget, hamar kiheverik. Egy darabig sántikálnak, de aztán újra odaállnak a „rozsdás“ elé, hadd mulasson, ha kedve tartja!

Tehát ez lesz a társam!

Néhány óra mulva, — félbeszakítva megkezdett ebédjét, — már mellettem ült a telivér vadász s a „rozsdás“ is ott fészkelődik közöttünk. A kocsi vígan gördül a jó úton s a nap még magasan járt, a midőn elértük útunk célját, az édes kis vadásztanyát, ahonnan vállravezett puskával lépdeltem a számtalanszor megtaposott part felé s a sziklapolcra letelepedtem. Innen szoktam gyönyörködni a már ezerszer is látott s mégis mindig új és új bájt lehelő tájképben. Alattam a mély völgy ásítózik nagyokat, előttem a századokról tanuskodó romok gubbasztanak, oldalt a Tribecs és Licec ormai őrködnek a völgy felett, valjon mi megy ott végbe, míg előttem csupa letarolt erdők hajtásai próbálnak a semmiből valami lenni. A megifjodás nehézségeivel küzdő bokrok közé beékelődik egy-egy fenyőcsoport, melyet megkíméltek a sűrű fejszecsapások. A nyugtalan szemek fel-felkeresik a szépséges zöld oázisokat s melyeken jólesően pihennek meg, míg egy-egy lépdelő vad elvonja a tekintetet s a zöld csoport ismét magára marad.

Amint így tünődve gondolatom egybeolvad a gyönyörű vidék s a mogorva romok töprengéseivel, megzörren alattam a kavics s figyelmem már nem a tájat, hanem a zajt illeti. Nézegetés közben szemem egy mozgó fekete alakon akadt meg s az elővett távcső szépen mutatja a vén kocát s az utána kullogó malacsereget, valamivel távolabb még néhány darab igyekszik a csapat után.

Vadásztársamat értesítve a felvonulásról, gyorsan megjelöltem a helyet, a hová állnia kell.

Alig mulik el néhány perc s eldördül a lövés, melyet rémes ordítás követ, s amely oly soká tartott, hogy váltig azt hívém, társam szelid disznót lőtt. Sietek vissza a sziklapolcra, a honnan az egész szinteret be lehet látni s messzelátómmal mindenfelé kerestem hűséges társamat. Hasztalan! Sehoh egy darabkát sem látok belőle. Tyú, az áldóját! csak nem szedték szét a vaddisznók az én kitarató vadásztársamat?!

Ilyen halál, ilyen vég! Ez csak nem lehetséges! Végre megpillantok egy karcsú derekú tölgyfán valami sötét alakot, amint lassan ereszkedik lefelé s aztán lehajol a mordály után. Hát még a puskáját is elhajította ijedtében M . . . uram? Ezer ördög és vaddisznó! Ezt már mégsem hittem volna ilyen kipróbált régi vadász felől. Hát a vaddisznó hol van? Eliramodott a többi után s midőn kiheverte azt az egy-két szem postát, bizonyára gyakran gondol éjjeli sétája közben a telivér vadászra, a karcsú derekú fára és az elhajított mordályra.

Sikeres vaddisznóles.

Az uradalmi birtok, melyet kezelek s kis vadászterületem, oly közel fekszenek egymáshoz, hogy a gazda nem egyszer áll hadilábon s tűz össze a vadászszal. Egy darabig birkóznak egymással, mert mindegyik fölül akar kerekedni, de végre is a gazda húzza a rövidebbet s duzzogva szidja a nyomorult fekete bestiákat, melyek éjjeli sétájukban gyalogutakat taposnak az érésben levő zabban s kegyetlen munkájuk után halottként hevernek szerteszét a tengeri táblán a letördelt csövek s a megbolygatott burgonyafészkek gömbölyded lakói, melyek szomorú tanui az éjjeli kalandozásnak. Persze ilyenkor a vadász szeme megvillan, mintha tűz égne belül s mintha a baloldalon is hevesebben lüktetne a darab izom s a vadászvér — mintha tudná, hogy ő került felül — lázasan ömlik végig a testen s mosolyogva néz a duzzogó gazda után.

Vadászterületem egyik karja félkörben húzódik s mintegy átöleli a szántóföldeket. Ezen ölelő kar sűrű fenyvesből áll, mély árkokkal, vízmosásokkal s bennük még sűrűbb, majdnem áthatolhatatlan galagonya- és kökénybokrokkal, melyek kitűnő búvóhelyet nyújtanak a vaddisznóknak. Innen tesznek ők kirándulásokat a közeli zabtáblákba vagy később innen vizsgálgatják, tejes-e már a kukorica, vagy milyen lesz az idei burgonyatermés... A terület többi része köz-

vetlen összeköttetésben van egy óriási és vaddús területtel, melyből a termésérés idején mint a kaptárból a méh, úgy özönlik a sok disznó a környékbeli gazdák végtelen nagy örömére a burgonya- és tengeriföldekre.

Az aratás javában folyt; a búza, rozs és árpa már keresztekbe került, csupán a zab állott még talpon, midőn gazdám értesítését — hogy a disznók az éjjel majd mind tönkretették a zabot, — sebbel-lobbal hozta el egy küldönc. No gazda, no vadász, mi lesz most?! Már félni kezdtem az adáz harc szomorú következményeitől, midőn a kérdés bámulatos gyorsan és símán oldódott meg. A felfortyanó gazdának egy jó vadászra volt szüksége, ki a veszett dögöket móresre tanítja. Persze a szemfüles vadász rögtön ajánlkozott a móresosztogatásra s egy-kettőre lent volt a Mauser a fogasról, sőt hogy a móresadás még alaposabb legyen, még az express is belevándorolt a tokba. Utközben még egy kitartó vadásztársat pakkoltam fel, aki — mióta mult évben a disznók a fára kergették — minden csepp vérével gyűlöli e veszedelmes fekete állatokat. Sárban, esőben folytattuk utunkat s két órai kocsizás után végre megérkeztünk a vadászlakhoz. Az esővel telt sötét felhők egész terhükkel nehezdedtek az előttünk elterülő hegyekre s bőven ontották az éppen nem óhajtott testes cseppeket. Végre a felhők szakadozni kezdtek s fegyvereinket rendbeszedve elhagytuk a kis tanyát, hogy a megkinzott zabtáblához menjünk: előbb azonban magamhoz vettem az erdőört, ennek fiát és ezermester kocsisomat, hogy velük a zab szélén valamelyes leshelyet készíttsek, úgy magam mint vendégem részére; meg azért is, hogy szükség esetén kéznél legyenek. Persze volt rá gondom, hogy vendégem leshelye egy izmos, ágasbogas akácfa alá kerüljön. Ki tudja, mire jó? Váltig egy létrát is akartam neki hozatni, hogy könnyebben elérje a fa koronáját, de ez ellen már erősen tiltakozott.

Ilyen előkészületek után elfoglaltuk helyeinket. A folyton szemetező eső nyolc óra után lassan-lassan elállt s a szél is alább hagyott, míg végre kilenc óra tájban teljesen megszűnt s a szakadozott felhők közül a hold is elő-elő bújt, némileg megvilágítva az előttünk elvonuló juhcsapást, mely elválasztá a sűrű fenyvest a zabtáblától.

Kezemben már az express pihent, midőn teljesen nesztelenül kilép a fenyvesből egy hatalmas alak s csendesen húzódik a zabtábla felé. Egy óriási ugrás követte lövésemet s a vadat ismét elnyelte a sűrűség s még csak egy ágroppanás sem jelzé, merre rohan a megriadt vad. Kereséséről természetesen szó sem lehetett a sűrű fenyvesben, mert a bukdácsoló hold nagyon gyér és nagyon rövid világságot árasztott. Maradtam tehát helyemen s százszor meg százszor éitem át újra meg újra az elröppent pár izgalmas pillanatot.

A közeli községben tizet dudált az éjjeli őr, midőn gyenge ágroppanás jelzé, hogy ismét egy óvatos nagyvad jár a fenyves szélén. Az express ismét az archoz emelkedik s midőn a gyanutlan vad a csapás közepére ér, eldördül. Halálos csend lőn pár másodpercig körülöttem, miközben egy zajos malacsereg bújik elő a sűrűből s követi anyja nyomait. Most előlép a gazda s fáradhatatlanul unszolja a vadászt, hogy ne kímélje a kis bestiákat s egymásután kétszer elrántódik a ravasz; majd újra töltök s lövök az átvonuló kisebb-nagyobb fekete árnyéokra, de a megmenekült állatok, mintha mi sem történt volna, vígan csamcsognak a zaban. No még ilyent sem hallottam! Azt hittem lövéseimre világgá rohan valahány van s íme vígan lakmároznak az ízletes zaban...

Vadásztársamnak, ki eközben hozzám sietett, sebtében elreferáltam a dolgot s közöltem vele azon elhatározásomat, hogy három emberemmel meghajtatom a zabot, mi pedig

elállunk a csapáson. Láttam vadászársam arcán a kétkedés jelét, de nem törődve vele, embereimnek gyorsan kiadtam utasításomat. Pár perc múlva már folyt az éjjeli hajtás s a szörnyű lőtásfutás jelzé, merre rohannak a disznók. Itt is, ott is ugrik át egy-egy árny a csapáson s az eldörrenő fegyver jelzi, hogy nem alszik a gazdája. Tizenöt lövést tettünk ketten, midőn a hajtás végét ért s ismét csendes lett minden s az áldozatok összeszedéséhez fogtunk. Öt darab disznó feküdt a terítéken, a hatodikat pedig másnap találták meg embereim a fenyves szélén. Ez volt az első, melyre lőttem, egy kifejlett 113 kilós agyaras, a többi mind süldő.

Befejezett munkánk után mosolyogva, jó kedvvel bandukoltunk a kis tanya felé, azon gondolkozva, hány vadász rendezett már éjjeli vadászatot, melynek hat disznó adta meg az árát!

1851

/1866/

Amiről a fenyves beszél.

Elérkezett a nyárutó s a gazda egész évi verejtéke, reménye, mindene szaporán hull a zsákba. A cséplőgép szakadatlan duruzsolása mellett hangyaként sűrög-forog a portól lepett munkásnép s keserves verejtékét sűrűn törölgeti szennyes kötényébe vagy a bő ingujjba! Mennyi fáradság, mennyi szorgalom, egy kis helyen s panaszt még sem hallunk a hőségtől eltikkadt ajkáról; friss, ropogós magyar nótát, meg bánatos sírva-vigadó dalt azonban akármennyit s a mezitlábos kurta-szoknyás lányai a falunak, fárasztó munkájuk közben még kacsintgatni is tudnak, a legény pedig, kinek e kacsintás szól, válaszul egyet csíp a lány pozsgás arcán, melytől szinte lángba borul az amugy is kicsattanni akaró piros leányarc. Lehet, hogy éppen ez enyelgés élteti e népet, talán a munka festi rózsásra az arcokat, teszi teltté az idomokat! Úgy kell lenni. A vöröshagyma társaságában elköltött darab fekete kenyértől alig.

A munka pedig folyik szakadatlanul; a garmada egyre nagyobb lesz, a gazda arca meg hol mosolyog, hol redőbe rántódik. Végre az alkony beköszönt, a nép elhagyja a megcsappant asztagot s a cséplőgépből felszálló porfelhő jelzi, hogy e napra a munka befejezéséhez közeleg. A fáradhatatlan asszony- és leánysereg, ledobva kendőjét fut a kádhoz, hogy lemossa arcáról, azt, ami nem oda való. —

A kis csapat széteszlik, a puszta mind csendesebbé lesz s magam is megyek a szépséges kis fenyőerdő kebelébe erőt meríteni s szívni a balzsamos levegőt. Majd felérek az erdőcske legmagasabb pontjára, hol egy édes-kedves kis fészek fogad. Körülötte fehérdereku nyirek világítanak s lecsüngő ágaik ráborulnak a kis lakra, mely szerényen húzódik meg a hatalmas ghymeszi romok előtt s szinte remeg az óriási halott láttára, mint a kis gyermek, midőn koporsót lát. Nem érti s mégis sejti, hogy ott az elmulás, a pusztulás lakik.

Az egész napi port néhány csésze theával leöblítve s magam kissé kipihenve, megyek kedvenc fegyverem társaságában a remek holdvilágos éjjelen egy kis körútra megtudni, nem tartogat-e fenn Diana valami meglepetést számomra! Utam a fenyves szélén elterülő tengeriföld felé vezetett, hova a nyomok után ítélve, sok vad jár s nagy kárt okoznak.

Bár kissé hűvös, de gyönyörű holdvilágos éj volt s a néha-néha feltámadt szel-
lőcske oly rejtelmesen susogott a fenyőfák tűi között! Valjon mi mondani valójuk lehetett egymásnak? Vagy talán nekem szólt e beszéd? Nekem akarták elmondani, hogy nemcsak az én lélkemből csordult ki a bánat, az ő bűgő daluk is csak az örök keservről szól s a mulandóságban, a végben keresik egyetlen vigaszukat! Ah ti

kedves susogó fáim, ti lelkemnek panaszos dalosai! Dudol-
gassatok csak folyton, ha köztetek járok; hisz úgy meg-
értem imaszerű bánatos szavakat s lelkem veletek sír.

Az ág egyszerre megmozdul, elhajlik s kilép e gyönyörű
zöld keretből egy formás őzbak s óvatosan tekintget körül,
nincs-e valami veszély a közelben? Azután megindul a
tengeriföld felé, vagy talán az azontul terjedő herésen jár
az esze. De megvillan a fegyver csöve s az elpukkanó
hangra holtan rogy a gyanutlan bak a harmatos fűre. Most
már tudom mit susogtak a fenyők tűi. E kecses állat felett
zengtek halotti éneket! Ah tehát azért volt oly szomorú,
oly bánatos a dal! Csend tehát! Az erdőnek halottja van.

1851

/1866/

Az inspektor szarvasa.

Gyönyörű októberi nap volt. Egyetlen levélke sem mozdult s minden levélke végén egy-egy gyémántcsepp remegett. A harmatos réten keresztülkaszul nyúlcsapák vezetnek, mintha Kneip-kurát használnának. Szinte magamnak is kedvem támad e kedvtelésre. Nincs az égen egyetlen felhő sem s a kelő nap aransugarát nem törli meg még csak egy bárányfelhőcske sem. Szemem a messzeségbe téved s a kéklő hegyek között keresem azt, mely legjobban a szívemhez van növe. Könnyen rátalálok, hisz tájékoztató az örökkön mogorva Ghymes vára, mely minden nap kevesebb. Egyre hulló kövei a magasból egyenkint a mélységbe vándorolnak s talán még ott is az egykori dicső napokról álmodnak!

Szemem azonban most nem az eltűnt nagyságot, de az átelleni bércet keresi s tekintetem erősen odaszegződik, magával ragadva egész vadászlelkemet. Ah! Mily bögés folyik most azon a tájon! Hány nemes vadnak vére festi talán épp e pillanatban pirosra a harmatos füvet, a sárguló leveleket! Lelkemet oly heves vágy lepte el, hogy alig bírtam ellenállni a kísértésnek, hogy kocsira ne üljek s ne robogjak az én kis területemre. Csak türelem heves vadászvér! hisz ma vendéget várok, aki szintén velem fog tartani, addig tehát csendesülj le, te szilaj láva, mely szinte égeti ereimet.

A délutáni vonat csakugyan elhozta az én inspektor vendégemet, csak hogy puska nélkül! Igaza van! Minek is puska szarvasbögés idején! Alig bírtam a fogason unatkozó fegyvereim egyikét, egy kitűnő expresst, meg néhány történyt ráerőszakolni. Végre kellőképp felkészülve vígan robogott a kocsí végig a Dervence völgyén. Talán a lelkem vitte s nem az eléfogott lovak a kocsit. Napnyugtakor már egy remek dombról gyönyörködtünk a fenséges tájban s a nem messze legelésző szarvascsapatban. A nap egyre hanyatlott, egyenkint bevonva maga után aranysugarait s beállott az alkony. Még egy ideig csendes az erdő, legfeljebb a lappantyú bántó, egyhangú kurrogása zavarja az ember idegeit.

Egyszerre egy hatalmas hang hullámszik végig a völgyön, szinte megrettenünk, de szívünkbe oda-lopózik valami kéjes érzés. Az alattunk elterülő fiatal vágásban megindul az élet, még pedig milyen élet! Az erekben most nem vér, de láva kering! Kissé távolabb egy másik bika jelzi, hogy ő sem alszik; majd nyolc, tíz helyen indul meg a koncert, melyért annyi éjjelt áldoz a vadászszenvedély.

Sokáig hallgattuk a hangversenyt, bízva, remélve, de végre is csalódottan tértünk a kis tanyára, reményeinket a hajnali cserkészetbe helyezve. Sokáig folyt még a szó ajkunkról, míg végre az álom kerekedett felül s csend lett a kis tanyán.

Hajnalba már talpon voltunk mindketten. Én kedvvel kezdtem öltözni, de egyre dörögött a vendég a korai kelés miatt. Persze, hogy nehéz dolog sokkal, de sokkal megelőzni a napot ébredésében; pedig meg kell lenni, akár duzzog a vendég, akár nem. Az öltözés végre elég keservesen be lett fejezve s következett az indulás. Az inspektor erre, én arrafelé. Nesztelenül lépdelek az egyik

cserkészúton, midőn halk ropogás üti meg fületem. Gyorsan néhány lépést teszek, hogy egy hajlást elérjek, de a vad — egy remek bika — megelőzött s egy ugrással bent termett az ágak között, melyek eltakarták szemem elől a rohanó fejedelmet. Nem baj, sőt valódi öröm fogta el vadászszívemet, midőn láttam, hogy a bika egyenesen a csatorna felé tart, hol az én vendégem gond nélkül ücsörög s remény nélkül várja a hajtás kezdetét. Amde egyszerre megdobban valami körülötte, megindulni látszik a nagy hegy s előtte terem a rohanó bika, melyre nyomban rá is tüzel, de olyformán, hogy én hallottam a süvítő golyót s nem a szarvas, mely most már nekibátorodva az első lövés jóirányítása által, még közelebb húzódik az inspektor vendéghez, nyilván abban a hiszemben, hogy ez akarja megmenteni attól a másik veszedelmes fegyvertől, — melynek szűkebb ugyan a szája, de félelmetesebb a hangja, míg végre egy kis pihenőre, némi lélekzetvételtre, mintegy 35 lépésre megáll, hogy egy hálapillantást vessen az expressz szorongató inspektorra. Szegény szarvasnak bizonyára megese a szíve a remegő inak láttára, mert még jobban megállt, talán hogy talpra segítse a vadászlázban remegő szarvasvadászt, aki végre is felbosszankodva a szarvas eme szemtelenkedése fölött, újra rádurrantott a hiábavaló dögre.

Csak nem engedheti magát egy uradalmi inspektor egy oktalan állattól kifiguráztatni. De hát inspektor tervez, az express végez s a remek bika ép bőrrel, teljes jó egészséggel búcsúzott el új ismerősétől s éjjeli kalandozásai közben bizonyára még sokáig hálás szívvel gondolt a csatornában megpillantott legújabb szarvasvadászra, ki az ő gyönyörű fejdíszére pályázott.

1851

/1866/

Az utolsó vacsora.

Dermesztő északnyugati szél süvített végig a Derence völgyén s mintha csak bundámból akart volna kiforgatni, oly veszettül kapaszkodott belé. A havat meg csúnyául hordta épen az arcomba, úgy, hogy azt hittem, tűk hullnak. Mindegy, nem tágitok, majd megmelegít a kis tanya, meg a folyton lobogó vadászszenvedély. Útitársam, ki vékonyabb készletben ült mellettem, szorosan hozzám lapúlt, mintha csak bundámtól akart volna egy kis meleget kölcsön kérni. Örökkön égő cigarettája bezzeg most nem volt a szájában; biztos, hogy kisodorta volna onnan az északnyugati szellő! Nem beszélt egy kukkot sem, pedig tudom, most is a vaddisznók nyargalásztak az eszében, melyekkel a minap oly csúfosan járt s valószínűleg, ahány ágas-bogas fa mellett elhaladtunk, arra gondolt, mennyivel könnyebb lenne ezekre feljutni, mint a síma derekú fiatal tölgyre, melyre a fekete bestiák a minap felkergették.

— Nagyon fázik? — kérdeztem tőle.

— Ah, dehogy fázom — volt a felelet, pedig a szó is csak úgy didergett ajkán. Szerencse, hogy a csontkeményre fagyott rögön rémítően rázott a kocsi, különben biztosan belefagyott volna a lélek.

Végre megérkeztünk. A kocsi megállt s mi tőlünk telhetőleg szaporán bontogattuk ki magunkat a bundából, láb-

zsákból s leszálltunk a kocsiról. Félig dermedt tagjainkat egy ideig egyenesítgettük, azután intettem a vadőrnek, ki nyomban bele is kezdett a jelentésbe: „Van vadunk elég, de a dögöt, melyet a rókáknak tettünk ki, minden éjjel a vaddisznók falják fel s nem a rókák“. Lopva oldalt pillantok s olyféle vonásokat veszek észre utitársam arcán, mintha szeretne visszafordulni. Nehogy pedig ez megtörténjék, rászólok a vadak őrére, hogy másról beszéljen. Persze, egyszerre vége lett a vaddisznó-emlegetésnek s előkerültek a szarvasok, lapátosok stb. efféle ártatlan lakói az erdőnek. De hasztalan volt a témaváltoztatás, a gyanú már belopódzott az utitárs szívébe s nem lehetett semmi módon rávenni, hogy arra a tájéakra menjen ki lesre, amerre a disznók járnak. Persze, tőle telhetőleg leplezte a dolgot és ezerféle okot emlegetett, amiért máshova akar menni, de én nagyon jól tudtam, hol szorítja a csizma.

Az est nem sokára beállt s a teli hold messzire bevilágította a havas tájékat s a milliárd csillag szinte remegni látszott a felhőtlen égbolton, mintha csak ők is dideregnének a kemény hidegben. A csillogó hó meg csak úgy jajgatott az ember lába alatt; de azért örömmel mentem a leshely felé, mely előtt a birkadög már ki volt téve a ragyogó hómezőre. A leshely kényelmesen volt elkészítve s észre sem vettem benne az órák múlását, figyelve minden zörrenésre, a legcsekélyebb neszre.

A közeli község éber éjjeli őre már a tiz órát is eldudálta, midőn óvatos léptek alatt ropogott a hó s roppant néha a száraz galy. Szívem mintha gyorsabban kezdett volna verni s mintha egyszerre a hideg sem lenne olyan dermesztő a jól ismert zaj hallatára. Azután a fehér alapon óvatosan mozog egy óriási fekete alak. Már alig volt 30—40 lépésre, midőn a kezemben szorongatott expressz lassan az archoz emelkedik. Az éjjeli légy úgy világított, mint egy szentjános-

bogár s a fekete alak lapockáját kereste. A remete minél közelebb ért, annál óvatosabb lett. Megállt, figyelt, szimatolt, azután újra megindult az „utolsó vacsora“ felé.

Óriási durranás verte fel az éj mélységes csendjét, a vadkan pedig megfélekedve ízletes vacsorájáról, hatalmas ugrásokkal rohant a fiatal sűrű felé s azután eltűnt szemem elől. Jó ideig figyeltem még a zörgésre, azután ezerféleképen megforgattam agyamban a lövés eredményét. Megyek a lövés helyére, semmi vér, csak az iszonyú ugrás nyomán fel van túrva a hó, de néhány lépésre már mintha vércseppeket látnék. Lehajolok s rákenem fehér kendőmre. Csakugyan vér. Sipolok társamnak s elmondom neki az izgalmas pillanatokat, azután kértem őt, menjünk együtt a sebesült vad keresésére. „No, azt az egyet már nem teszem. Sebzett disznó után biz én nem megyek, pláne éjjel“. Nem jön? No, hát akkor megyek egyedül, mondom s úgy látszik ez hatott, mert ő is megindult, csakhogy mögöttem!

A vérzés mindig erősebb lett s utóbb már egész vonal képződött a sebesült nyomán, de disznó sehol! Végre mintegy 200 lépés után észreveszek egy sötét tárgyat, még pedig alig 15 lépésnyire! Ő volt; a hátulján ült s felém volt fordulva. Mire visszanéztem, társamnak már híre-hamva sem volt. No ez ugyan szépen a faképnél hagyott, gondolám s gondosan célba veszem a fekete alakot, mely a lövésre oldalt dül s egy-két perc múlva ismét csendes az erdő, mintha csak sejtené, hogy halottja van . . . a ravatal fölött pedig milliárd csillag ragyog.

Őszi vadászkép.

Barátságtalan hideg, szeles őszi napon ellenállhatlan vágytól úzve felkerekedtem és húséges fegyverem társaságában útnak indultam kis tanyám felé. Nem volt vadászatra való idő, de még sem birtam elviselni a szoba levegőjét. — Nem tudom miért, de mintha valami úzött volna. Mennem kellett. Szerettem volna rohanni, mint a halálra sebzett vad, mely szédületes ugrásokkal akar menekülni nehéz sebétől; pedig minden lépés, minden ugrás közelebb viszi a halálhoz, az örök elmúláshoz.

Ezernyi gondalattól, sajtó sebtől kísérve értem el kis vadászlakomat s mintha már régesrég nem láttuk volna egymást, oly nagy volt a viszontlátás öröme; sőt úgy rémlett, mintha e kis fészek is mosolyogva fogadta volna gazdáját. De hogy is ne örülnénk mi egymásnak; hisz mindketten oly elhagyatottak vagyunk egymás nélkül; ő a magányt siratja, én a nyugalmat találok fel itt. Ő bennem társat lel s nem érzi elhagyatottságát; én pedig azt hiszem, templomba járok, oly magasztos a csend... E helyen lelkem felszabadul békítől s rohan, mint a rab, aki nem érzi többé nehéz bilincseit. A megkonduló hajnali harang pedig viszi lelkemet magával oda, ahova a harang szava szól, ahol nincs hazugság, nincs bűn, nincs csalódás.

Felesleges holmimat lerakva, elhagyom a tanyát s rálépek a cserkészútra. Talpam alatt megzörren a száraz falevél,

mintha fájna neki testem súlya, aztán jön egy szélroham s végig söpri a keskeny utat. Majd belemarkol egy csomó sárga levélbe s feldobja a magasba. Egy darabig eszeveszetten járják e kis játékszerek a haláltáncot, aztán libegve ereszkednek le megkezdeni örökálmukat.

Megyek, megyek tovább a lombjától fosztott erdőben a csupaszszá lett fák között, melyekről most hordja le a hátborzongató hideg őszi szél az utolsó levélkéket. Végre elérek szokott helyemre, mely alatt megzörren valami. Óvatosan, inkább csúszva mint lépve, tartok a „Nagyszikla“ felé, honnan a zajt hallottam. Ah! hol vagy telivér vadász-társam, hogy ezen észbontó vadászképet láthatnád. Három darab mufflonkos botorkált a köves oldalon; mindannyi szépen kifejlett erős példány! Miért nem láthatod ezt a remek csoportot, mely pezsgésbe hozná minden csepp véredet!

Hagyd csak egy percre ott kedves otthonodat s repülj a gondolat sebességével ide mellém, hogy beteljesedhessék szíved vágya. S míg gondolatom messze elszállt, bambán néztem az előttem mozgó alakokra, várva valami csodára, mely az én tüzesvérű Nimródomat idevarázsolja. Közben-közben persze hol egyiket, hol másikat vettem célba, de fegyverem néma maradt. Nagyobb élvezetet nyújtott a gyanutlan csapat látása, mint a kép, melyen egy vérében fetregő haldokló a főszereplő. Végre csúszva — nehogy észrevegyenek — visszahúzódtam s szinte megkönnyebbült a szívem s öröm dagasztá azt a megkegyelmezés nagy ténye fölött.

Nem volt maradásom; megyek tovább a másik csúcsra, de hasztalan kerestem enyhülést a természet ölén, hasztalan iparkodtam itt elringatni e fájó valamit. Nem lehetett, fáj tovább, szüntelen. A nap is felhőkbe burkolta nyúgvó aransugarait, mintha csak ezek is gyászolnának. Egyszerre

megkondul a közeli templom összes harangja, melybe belevegyül a zsolozsma panaszos accordja. Majd apró gyertyácskák gyúlnak ki egymás mellett, sok, sok! Ah ég! Hisz ma halottak napja van. november elseje! Lekapom a kalapot s fődetlen, lehorgasztott fővel némán bandukolok a kis tanya felé. Alig látom az utat; nem tudom, a sötét-ségtől-e, avagy a szaporán hulló könytől!

1851

1866

Egy róka család tragédiája.

Vadászterületemnek jórészét mezőgazdaság övezi. Évek előtt ezen területre fácánokat eresztettem ki ami talán csak arra volt jó, hogy ezernyi boszúságom egygyel szaporodjék s nem arra, hogy kísérletezésemben valami nagy örömöm teljék.

Két nagy ellenséggel sehogy sem bírtam megküzdeni: az átkos vörösbundás rablókkal s a még gonoszabb ellenséggel, a lesipuskásokkal, kik irgalom nélkül puffogtatták le az erdőből kigyalogló gyanutlan fácánokat. Hát a törvény? A legkisebb gondjuk is nagyobb ennél! Az csak az uraknak szól s nem önekik. Lehet, hogy a rókauraságok is úgy gondolkodnak, hogy a törvény csak a vadásznak szól s nem nekik. Ők bármikor lefülelhetik a gyámoltalan tapsifülest, meg a gyenge őzborjut, nekik azonban nem parancsol a szolgabíró.

Mintha csak összeesküdtek volna ellenem, úgy özönlöttek a szomszéd erdősegből az én szegény fácánaimra s ha még úgy ügyeskedtem is lövéseimmel, számuk nem hogy csökkent volna, de napról-napra növekedett. Megtörtént az is, hogy egy napon 3 róka került terítékre a fácánosban; sőt a mult év tavaszán magam pusztítottam el 2 nap alatt 14 rókát, t. i. egy pocakos öreget és a kotorékban 7 drb kölyket.

Gyakori üldözés, mérgezés után, mégis mintha nyomuk veszett volna, legalább a poros utakon nem vettem észre

őket; de midőn beköszöntött a tél friss fehér havával, — mely olyan a vadászszemnek, mint a fényképezőgép az amatőrnek, visszatükröz minden titkot ami az éj leple alatt az erdőben végbe megy — meggyőződtem, hogy bizony még nagyon messze vagyok attól, hogy az utolsó róka kivesztét lássam! Nyom, csupa nyom mindenfelé. A fácánokban is természetesen. Elkeseredésemben minden pillanatnyi szabad időmet arra használtam fel, hogy üldözsem e rabló hadat s mégis csak 5 darabot birtam a másvilágra küldeni, kettőt méreggel, hármat pedig az én jó pajtásommal: kis Mauseremmel.

Betegségem folytán a mérgezés sem ment úgy, mint óhajtottam s fájó szívvel gondoltam ama drámákra, melyek kis erdőmben ezalatt lejátszódtak.

Öt darab kevés, de örültem ennek is. Hány nyulat' fácánt jelent ez is!

Hosszú pauza után végre kijutottam oda, hova lelkem annyira vágyott. A fák már levéldíszben hallgatták az ezernyi fáradhatlan madárka nászdalát. Kakuk, pacsirta, fülemile versenyre kelt egymással; kiki a maga módja szerint s a maga hangszerén. A búsdalu madár volt az énekkar nagyhírű primadonnája; korán kezdi s a szellemek órájában végzi örökkön busongó dalát. A pájzán rigó belefuvoláz e bús dalba, mintha csak azt akarná mondani: ne busulj annyit, mert majd meghasad a kis szived! Szinte megreppen az ember, midőn a szépséges szép énekkarba beleszól a kakuk s figyelmeztet éveink múlására, aztán az örök elmúlásra. Igaza van; az életben nincs megállás, mennünk, mennünk kell! Most egy fácánkakas rikkant bele a hasadó hajnalba. A gavallért bizonynyára egy vadászó vörösrabló riasztotta meg s most hangosan tiltakozik. A madárkák is egy pillanatra megreppennek s félben hagyják dalukat. Az én lelkem is kiszökken álmadozásából s figyel a kakas duzzogá-

sára. Aztán végigkutatom a fenyves árkos-bokros részeit, melyek mindmegannyi pompás, igazi kotoréknak való hely, kitünő szállás.

Sok keresés után két kitisztított kotorékra akadtam. Helyes! Még pár napi pardont engedek, aztán szűk lesz a kastély!

Két pompás tacsóval a vezetéken indultam pár nap múlva a fenyvesnek, de mire odaértem, az eső csak úgy szakadt s a hajszárol egyelőre lekellett mondanom. Másnap ismét esőre ébredtem. Boszankodtam ezért ugyan egy keveset, az igaz, de azért mégis neki vágattam a fenyvesnek, hol kirendelt embereim már vártak. A szükséges előkészületek után lecsatoltam az ebeket, de ezek minden jelzés nélkül kerültek elő az első kotorékból. Üres volt!

A tacsók ismét vezetékre kerültek s mentünk a másik kotorékhoz, nyomban beeresztve az egyik ebet, mely csakhamar erős csaholással jelezte, hogy otthon van az öreg. Miután előbb a többi kijárást gondosan betömettem holmi ruhadarabokkal, lecsatoltattam a másik tacsót is, mire oly concert kezdődött a kotorékban, hogy öröm volt hallgatni. Az ebek egész tűzzel dolgoztak s az erősebbik ugyancsak szorongatta a benrekedt bünöst. Egyszerre csak erős vonítás hallatszik a mélységből s a fiatal, még kevésbé gyakorlott tacsó vérrel borítva vánszorog elő s szűkölve kuporodott le vadásztáskám mellé s többé nem bírtam a kotorékba tüzelni őt. E közben a munka erősen folyt. Ásók, kapák, csákányok ugyancsak szaporán végezték munkájukat s embereimről csak úgy szakadt a verejték. Jó egy óra hosszat tartott már a harc, de az erősebb tacsó csak nem lankadt s hatalmasan szorongatta a vén rókát.

Az ásók már majdnem a kotorékot érték el, midőn az eb iszonyuan kezd vonítani, úgy hogy azt hívém, az ásókkal sebeztek meg; de nem, mert az eb a kotorék bejáratánál

van, de nem bír kijönni. Lehajolok s megfogom az eb mellső lábait, hogy kihuzzam; de ime a mint húzom, megpillantom a róka fejét, mely ugyancsak erősen tartotta a tacszó combját. Amint azonban engem észrevett, azonnal elengedte az ebet s bemenekült a kotorékba.

A megszabadult eb erősen vérzett, de kimosva sebéit, ismét a róka után eresztettem. A viaskodás újra kezdődött bent és kint egyaránt. A eb erősen dolgozott, de embereim már láthatólag kezdtek lankadni; biztatásomra (talán inkább az ígért borraival) ismét szaporán hullott a csapás kapával, csákánynyal egyaránt, míg végre egyik emberem elkiáltja magát, hogy itt a róka feje! egy parányi nyílás volt csak látható s azon alul valami vörösbarna folt. Ez csak róka lehet — gondolám s durr oda! Hörgés hallatszik a lövésre s csakhamar előkerült szétlőtt fejjel a vén szuka s nemsokára a nyolc kölyök is.

Elképzelhetni, hogy mindig örömmel és vadászkéjjel gondolkodok vissza erre az érdekes és eredményes napra.

1851

/1866/

Ismét egy rókatragédia.

Brongó őszi reggel volt s az ember nem tudta kőd-e, eső-e az, ami a fák pirosuló-sárguló levelei között apró szemekben átszítált. S mintha e hulló valami lelkünkre is rászállna, oly fájó az amit érzünk, oly nehéz a szívünk. Lehet, hogy a hulló, sárguló nyírfalevél megtudná mondani, mi az oka szívünk sajgásának.

Nesztelenül siklik tova a gummitalp a jólgondozott cserkészútakon, de tekintetem talán csak ösztönszerűleg vagy csupa megszokásból kutatja az erdők sűrűjét. Hol bolyong azonban képzeletem?! Bizonyára nem az erdők vadjain s nem ott, ahol járok.

Egy lövés riaszt fel merengésemből; feleszmélek. E lövés alighanem egy koronás vad halálát jelzi. Egy elszálló élet lélekharangja ez. Most már nem érzem a szálló ködfátyolt, nem látom a nyírfalomb haldoklását, összes érzékemet lefoglalja egyik vendégem lövése, kinek fegyvere ha megszólal, nyomában a halál angyala jár. Pirosuló galylyal a kalapja mellett siet elém a szerencsés vadász és mosolygó arcáról leolvasom a végbement eseményt.

Egy kapitális koromfekete agancsú 10-es bika fekszik a nyirkos haraszton, oldalán pedig ott piroslik egy parányi folt. Ezen surrant be a halál s elvégezve rettenetes munkáját a másik oldalon rohan ismét tovább. Némán, megrettenve állok a halott felett s vadászszívem sajogva tünődik

e dermesztő összhang felett, mit a haldokló falomb szór egy halott fölé egy ködös, borongós őszi reggelen!

No, de gyorsan be kell fejezni a többit, mert sietnünk kell egy barátomhoz, ki két vendégemmel együtt mára hívott meg erdei nagyvadászatra s miután megigértem neki, okvetlen el is kell menni, még pedig minél előbb, mert még két órai kocsizás vár reánk, másodszer, mert ma október 14-ike van; tehát nagyon sietős a dolog, különben lekésünk!

A találkozási helyen együtt volt már a vadásztársaság s a hajtósereg felett a vadászszemélyzet képezte a felkiáltó jelet. Mindannyinak őszinte, vidor a tekintete, szinig telve reménnyel a mai nap erdményét illetőleg. Csupán egy arccal nem bírok kibékülni. Valami alattomosság lappang a szemében, ellenszenv egész lényében. Szinte örülnék ha nem lenne a többi között.

Elég hosszú és fárasztó gyaloglás után végre megérkezünk az első hajtáshoz s a házigazda gondosan kiválasztva puskáit, elállítá mindegyikét oda, ahova legjobban passzol. Kis várakozás után végigrepül a jelző síp éles hangja a remek völgyön s pár pillanat mulva már eldördül az első lövés, utánna a második. Valószínűleg egy óvatos róka-koma igyekszik megmenteni jó meleg téli bekecsét. Pár perccel ezen lövések után eszeveszett gyorsasággal s kinyújtott vitorlával rohan felém egy jól kifejtett vörös rabló. Kezemben kis Mauseremmel s benne expanzív golyóval várom, míg jobban lövésre jön, aztán célbakapom és tüzelek.

Le sem merném írni ami most következett, ha nem hivatkozhatnám tanukra, oly mesésnek tetszik. A róka vitorlája tőben ellőve, nagy ívben repül el gazdájától, a róka azonban vígan rohan tovább. Azaz, hogy vígan-e, azt még sem merem állítani, csak az az egy bizonyos, hogy tőle telhetőleg futott a szomszédom felé, aki meglepődve tágra nyitott szemekkel mustrálgatja a felé rohanó csodálatos állatot.

Huszárcapitány létemre — mondogatja magában a szomszéd — már sok helyen megfordultam életemben s már ugyancsak sok csudálatos lénynyel volt dolgom, de ilyent még sem láttam. Úgy néz ki e dög, mintha róka lenne; csakhogy idáig még valahány rókával összekerültem, annak mindnek hosszú volt a farka; miután pedig ennek nem csak hogy nincs hosszú farka, de egyáltalán farkatlan, tehát róka mégsem lehet! De hát akkor mi az Isten csudája ez? No mindegy — monologizált tovább Minerva hőse — voltam én már háboruban is, szeme közé néztem én már nem egy szép asszonynak s mégis itt vagyok s most e nyomorult dög hozzon ki a sodromból? Durr oda; éppen arra a helyre, amit a vadászemberek „Blatt“-nak szoktak nevezni s a rohanó csuda bukfencet vet.

Nagy óvatossággal cserkel a kapitány a végvonaglásban levő vadhoz s minden lépésnél jobban szemügyre veszi azt; előbb előlről, aztán hátúlról. De hát mi lehet ez? Az eleje róka, az bizonyos, de hogy a hátulja nem az, az is bizonyos; mert farkatlan rókáról még Brehm sem tesz említést. Mégis csak úgy kell lenni, hogy e vidéken farkatlan rókák tenyésztetnek.

Hangos beszéd, nevetgélés között közeledik a vadász-társaság s jóízű kacagással hallgatják elbeszélésemet a társak s kézről-kézre jár a szép bozontos vitorla. Most értette meg csak a szomszédom, miért farkatlan az ő rókája s váltig sajnálta, hogy Brehm hiányos természetrajzi észleleteit nem egészítheti ki egy farkatlan rókáról szerzett tapasztalataival.

A napnak többi eseménye, jóllehet két hatalmas agyaras és egy 6-os bika került terítékre, szinte elmosódott az első felvonás benyomása alatt.

Az utolsó felvonás.

A haldokló tél végső vonaglásával még néhány nappal meg akarta hosszabbítani fagyos életét s még egyszer ráborította fehér takaróját az ébredni készülő természetre; a fészlő rügynek pedig oda-süvítette a dermesztő északi szél, hogy ne siessen, mert megdermed, meghal, mielőtt élt volna. Az erdő ezernyi dalosa is egyszerre elnémult s megrettenve a fehér szemfedőtől, gyönyörű hangja kis torkába szorult. A folyton üres bendővel küzködő nagyvad csapatokba verődve mozog ide s tova s nem tudja elképzelni, hová lett egyszerre az amúgy is szűken terített asztal?! Azt hitték, már kiállták a zord tél keserves napjait s íme, újra kezdődik az éhezés nyomoruságos ideje.

Bizony, szegény nyomorultjai az erdőnek, a végtelen nagy fehér abrosz most ráborult az asztalotokra, betakarta hitvány eledeleteket, melyért egész éjjeleken át kell barangolnotok s kiállani ezernyi veszedelmet!

De bezzeg megvirradt az erdő vörös rablólovagjainak! Ezek most pompásan érzik magukat s vígan jelzik nászuk idejét. Nincs egy percnyi maradásuk sem; hajtja, űzi őket a fajfentartási ösztön; pedig ugyancsak nem lenne kár érte, ha ez az ösztön örökre elcsendesedne.

Egy hatalmas adag strychninnel felszerelve sietve törtetünk derék cimborámmal a kis területre, hogy a kellőkép

preparált jó falatokat mihamarább kirakjuk a sürgölődő lakodalmas népnek. Hisz csak kell gondoskodnom jól terített asztalról a násznép részére, már csak csupa hálából is!

Finom ürücomb, nyúlgerinc, egy sereg veréb és számtalan tojásból állott a lakodalmi ebéd, melyet — nehogy sokáig kellessék nekik keresgélni — az erdő minden részében helyeztünk el. Hja, ilyenkor, a sok lótás-futás közben hamar kiürül az amúgy is telhetetlen gyomor, illő tehát, hogy mindenféle ízletes falatról gondoskodjam!

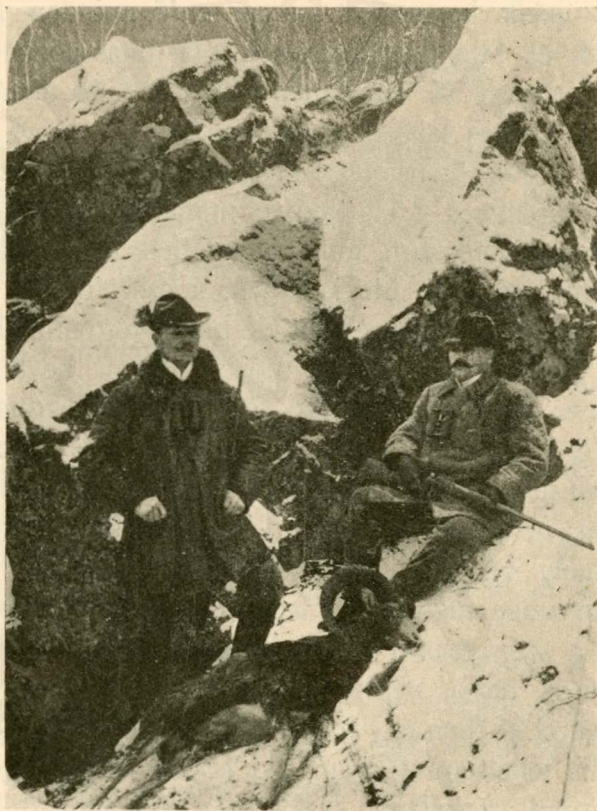
Munkánk gondos befejezte után én hivatalos teendőimmal voltam elfoglalva s a kis lakban maradtam, míg társam a sziklapolcra kívánczolt, ama reményben, hátha szállóigévé lett vadászszerencséje ide is követi s összejön az általam még novemberben megsebzett, de már gyógyulófélben levő hatalmas muflonkossal, mely most gyakran bevált az én területemre; de ha embert lát, törött lábával rohan, mint a fergegeteg. Úgy látszik, a szerzett szomorú tapasztalat örökre feledhetlen marad előtte! Igazad van, derék vadászcimborám, csak menj; nem tartalak vissza. Teljesen méltányolom szíved vágyát, mely vágy — úgyis tudom — minden vadászvendégem szíve mélyén ott lappang. Menj tehát és birkózzál meg a szép szarvú fekete kossal s azután számolj be halványpiros, habos vérével!

Alig telt el közben egy óra, midőn a főzéssel szorgoskodó, univerzális tehetségű Jóskám, aki kocsis mestersége mellett egyszersmind szobalány, szakácsné, pürsmann s a kezdő vadászok mentora, tompított hangon szaporán mondogatja, hogy: „muflon, muflon! — hamar! muflon“!

Kicsibe mult, hogy a nagy kapkodás közben puska helyett nem léniával vagy tollszárral a kezemben rohantam ki a szobából. Végre kezembe került a Mauser s ingújjban, födetlen fővel álltam meg az ajtóban, hol emberemnek

inkább integetései, mint szavaiból megértettem, hogy a muflon, mely még az imént a kis vadászlak előtt állt, a „kutyatemető“ felé menekült. S csakugyan, alig néhány ugrásom után már megpillantom a fiatal fenyvesben rohanó

kost, mely nagy szökésekben tart a part felé. Most vettem csak észre, hogy fegyveremen még mindig rajta van a Hensoldt, melytől alig birtam célbakapni a rohanó kost. Lőni és hibázni az egyik pillanat műve volt; újra lőni és találni meg a másik pillanaté s a sebesen rohanó vad gerincen találva terült el a fehér ravatalon.

Mire odaérek, már alig vonaglott s az orrán kiömlő habos vér jelezte, hogy közel van az utolsó pillanat. A szív még egyet-kettőt dobban s kilöki magából a néhány csepp vért; a szemek megtörnek, azután befejeződik egy rémes dráma s a függöny legördül!

A szegény törött lábú kos, az erdőnek lábadozó betege feküdt előttem dermedten s az iszonyú seb, mely annyi tengernyi kín okozója volt, már majdnem teljesen behegedt, de körme, melyet 3 hónapon át nem használt, nőtt meg csodálatos nagyra.

Nemsokára megérkezett vadásztársam is, aki elmondta, hogy miközben egy rókára lőtt, a sánta kos kiugrott a sűrűből s a „nagyszikla“ felé rohant, onnan meg, amint a veszedelmes golyót kikerülte, a vadásztanya felé tartott. Sorsa azonban ekkor már meg volt pecsételve s az ébrén-alvó kis Mauser megszabadította összes szenvedéseitől a gyönyörű kacskaringós szarvú vadat.

Ennyi véletlen összejátszása, ennyi esély még a vadászkrónikában is ritkán fordul elő.

Szarvasbögés decemberben.

Borongó őszi lehelet lebegett a hegyvidék felett; a nyugvóra szálló nap felhőtakarója mögül még egyszer felcsillan a látóhatáron, mintha búcsut intene a nagy haldoklónak. Aranysugaraival, melyekben már nincs élet, nincs melegség, végigcsókolja a természet remek alkotásait, aztán aláhanyatlik.

Fájó lelkem mintha álomba burkolódnék, egy darabig még sajog, zsibong, aztán eléje rajzolódik egy édes-kedves kép a multból. Benépesül körülöttem minden, életre kel a száradó falomb, az elhervadt vadvirág; terebélyessé lesz a fa koronája, halványzöld színbe borul az egész természet. Ezer madárdaltól hangos lesz a bérc, a bársonyos völgy; virágról-virágra száll a vadméh s életet, üdvöt lehel a mindenség. Szédület fog el e fenséges látványtól s fejemhez, majd szívemhez kapok s a tavasz tündöklő napsugara egy pillanat alatt szétfoszlik s néma, halálos néma lesz körülöttem minden. Szerettem volna belekapaszkodni a bérc felett remegő napsugárba s visszatartani időtlen időkig. Hasztalan! Az álomnak vége, a káprázat megszűnt s a lelkembe markol a rideg, a kétes jövő árnya! A haldokló ős s az örökké tartó zord tél — az elmulás!

*

Tompított léptek riasztanak fel zsibbadtságomból s mögöttem áll az erdők vörös színbe boruló őre. Ezt is

bizonyára a nyugvó nap aranysugarai festették pirosra. Haja, arca, bajusza egyaránt lángba van borulva. Kérdő tekintetemre eszembe juttatja, hogy nemsokára megérkeznek a várva-várt kedves vendégek. Igaza van, mennem kell, hogy méltóképpen fogadjam az érkező nagyságokat. Mint minden jó, ők is hárman vannak; mind a három töről metszett igazi nagyvad vadász.

Az egyik már régi ismerősünk. Acél az izma, tűz a tekintete, láng a vére s jaj annak az állóvadnak, melyre ő ráirányítja veszedelmes Manlicherjét! Azt mondja, még sohasem hibázott. Elhiszem, de a mufflonok — ezen arcátlan dögök — azok mintha mosolyognának egy kicsit s nem is oly hiszékenyek mint én. . . . Bejárta már Magyarországot és Erdélyt s gyönyörű trófiái ékebben diskurálnak, mint bármely demosthenesi ajak.

Másik vendégemet a felvidék mesés szép bércei nevelték és akkora puskát hord, hogy bizony jobb lenne kereket csináltatni alája s úgy tolni a szarvasok után. De aztán kék is, meg zöld is a válla, ha nehányszor megszólaltatja e csuda-szerszámot, melyről csak susogva mer beszélni az ember s akkor is előbb keresztetkét hány magára. Cserkészni remekül tud, ha pázsiton jár; de jaj a kavicsnak, mely a talpa alá kerül. Az bizonyos, hogy nem marad a helyén.

Lásson, vagy halljon azonban valamely vadat, akkor aztán ne merjen mellette senki beszélni, de még susogni sem, mert még a házigazdának is jaj! Idegei fölött valóságos tirannus s még akkor is szeretné kerékbe törni őket, ha vadászláztól gyötrődik minden porcikája. Szereti az apró vadat, de a szarvast imádja, különösen pedig a bőgő-szarvast. Golyólövéseit még nem láttam, de a nyulakat rémítően tudja pusztítani. Nyulnak lenni s vele találkozni, egy a halállal. Egyszóval egész vadász.

A harmadik társ meg éppen olyan, mint a halál kaszája; hull az élet körülötte, mint Zacherlintől a légy. Apró kis emberke az igaz, de éppen ebben rejlik a veszedelmes volta, mert csak akkor veszi őt észre a vad, midőn már oldalában érzi a halálos pilulát. Nincs neki egy percig tartó nyugta sem, ha lába az erdőben s puskája a vállán van. Menne, folyton járna, mint az óramű, melyet gazdája nem felejtett el felhúzni. Szeme folyton mozog, szinte körben forog; de bezzeg biztos, nyugodt a keze!

Ime együtt van a három derék cimbora. Nagy, kisebb, legkisebb. Szemükben láng, szájukban cigaretta ég. Általános öröm, kézszorítás és ölelgetés között lépnek a jóbarátok a kis lakba s ezernyi mondanivalója van mindegyiknek, mígnem lezáródnak a pillák s némává lesz a négy ajak...

Másnap szakadó esőre ébredtünk s egész délig nem mozdulhattunk ki a tanyáról. Délután azonban az eső elállt, a felhők szakadozni kezdtek s mi örömmel szedegettük magunkra a távcsövet, fegyvert, Gy. barátom e mellé még más valamit is. Én a bércek szülöttét osztottam be magam mellé, hogy gyönyörködhessem szép lövéseiben. Nesztelenül mint a szellemek, surrantunk tova az ázott cserkész-utakon, de szemünk hasztalan kereste a kívánatos vadat. Csend és némaság van mindenütt, még csak egy szellőcske sem libegteti meg a száraz falombot, mintha csak kimélni akarná a halott levél álmát.

Az alkony gyorsan beállt, az ormok pedig sűrű köd-felhőbe burkolódtak, mintha féltett lakóit akarnák elrejtteni a négyszeres veszély elől. Ám egyszerre valami idegbontó hang gomolyog ki a köd sűrűjéből, de utánna újra csend. Egymásra tekint s szikrát szór a két szempár. Csakugyan az volt?

Avagy csupán káprázat? December közepén... az lehetetlen! Alig csillapodtak le azonban némileg a fel-

zaklatott idegek, midőn ismét rázendül az előbbi mély hang! Most már nem lehet többé kétség; egy erős bika bög fönt a sziklatetőn, azon a tájon, hol Gy. barátom a mufflonokra les, csakhogy bent, a szomszéd területen. Némán, visszafojtott lélekzettel, szinte dermedten állunk helyünkön s a halálos csendben még szívünk dobogását is hallottuk, midőn s most már teljes erővel végighullámszik a mély, öblös hang, mely szinte megremegtetett mindkettőnket, de különösen társamat.

Most már nem bírtam többé visszatartani teljes izzásban levő vendégemet, mert talán összeroskadtunk volna. Ő az izgalomtól, én pedig mástól. Kezdetben gyorsan, midőn pedig lélekzetünk kimaradt s üterünk megpattanásig zakatolt, lassabban haladtunk a meredek oldalon, egyenesen a bögő bika felé. Már azt hittem, nem bírom tovább; iszonyuan kinzott a kitörő indulat. Már szólni is akartam, de társam egy határozott intéssel elnémított s ujjának intésével fagyasztotta belém a szót. „Csend, csak gyerünk óvatosan“ — hangzott a vezényszó s nesztelenül siklott tova a gummitalp az elsöprött utakon. A bika pedig e közben egyre bögött, még pedig oly ádázul, hogy a túlfeszített izgalom következtében csak úgy szakadt rólunk a verejték. Én már alig bírtam magamat fékezni s szerencse, hogy a nagy rókamuffba szoríthattam arcomat; ott tört ki aztán teljes erővel a visszafojtott indulat.

Pihenni s néhány mély lélekzetet venni akartam, de társam semmiképp sem hagyott. Nem volt pardon; mennem kellett a tűzben égő alak után. Már-már a bika közelébe értünk, midőn halk pisszentés üté meg fülünket. Az apró kis cimborá volt, ki szintén a bögő bikára cserkelt. A verejték erről is csak úgy szakadt! Most már nem bántam volna, ha muff helyett lábzsákba dughattam volna fejemet! Lehetetlen; tovább már nem bírom; de az utolsó percben

csak nem hagyhatom magukra a néma cimborákat, meg aztán Gy. barátom ép bőrét sem tehetem ki veszélynek.

A bika már nem bögött; úgy látszik, elvonult; de helyette ott találtuk a villogó szemü társat, aki erős taglejtéssel magyarázgatta a bögés lefolyását s hogy ő már majdnem becserkelte a bikát, de úgy látszik, szimatot kapott s a sűrűbe huzódott.

Sokáig tartott, míg a szétpattanásig megfeszített idegek kissé lecsillapultak s talán sohasem fogja megtudni a két cimborá, hogy a bögő bika öblös hangja a Gy. barátom által remekül kezelt s a tenger mélyéből került kagylóból tört elő.

1851

/1866/

Első siketfajdkakasom.

„A kakas négy nap óta dűrög, várlak“, szolt a rövid, de sokatmondó távirat, mely egy jóbarátomtól, egy minden ízében igaz vadászcimborámtól érkezett. Kigyúlt arccal, fellobbanó szenvedélyvel olvasám át néhányszor a pár szóból álló sürgönyt, aztán sebbel-lobbal hozzáfogtam a csomagoláshoz. Böröndnek, hátizsáknak volt mit elszenvadni s talán még egy északsarki expedícióra is elég lett volna a beléjük gyömöszölt felszerelés, persze az én nélkülözhetetlen Jóskám gondoskodása folytán. Végre együtt volt minden; az express és Mauser is a tokba vándorolt s nemsokára már vígan robogott a vonat az isteni szép Vág völgyön egész Zsolnáig, majd ismét Oderberg felé, míg Krasznón — hol a derék társ már várt — kiszálltam s az út többi részét kedélyes beszélgetés közben kocsin tettük meg csepergő esőtől kísérve Ó-Besztercéig. Itt B... uradalmi főerdész leírhatlan vendégszeretettel fogadott s tett meg minden intézkedést a hajnali kiránduláshoz, bár vadászszívének nehezeére esett kijelenteni, hogy ha az eső el nem áll, a kakas alig fog dűrögni.

Az est lehető legkellemesebben telt el a nyiltszívű, kedves család körében s ezerféle figyelmeskedésükkel nem egyszer ugyancsak zavarba hoztak mindkettőnket. Végre a fáradt testben a lélek is kimerülni készült, mire szívélyes búcsuzás közben pihenőre tértünk. A nagy kakasról hallott sok mindenféle még egy darabig ébren tartott, míg végre

szememre álom borult s a vadászlélek így folytatta küzdelmét a halálra szánt kakassal.

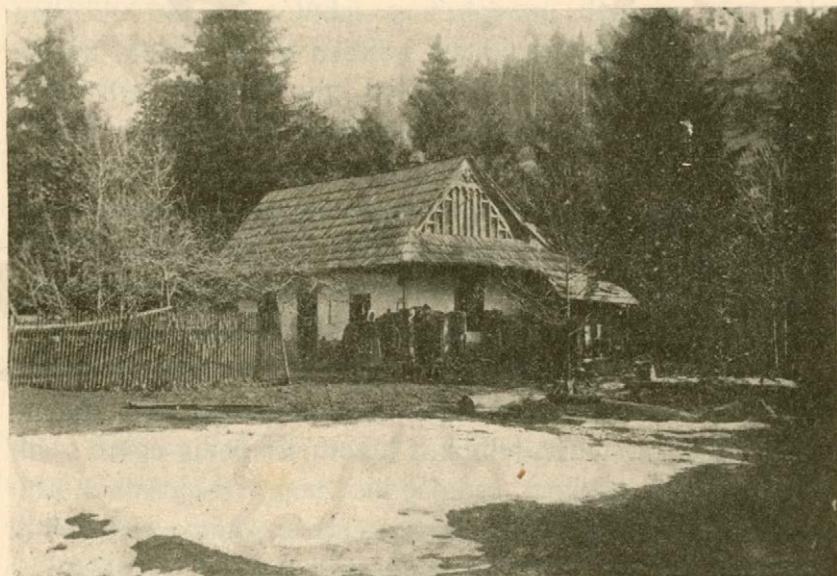
Jóságos álmunkból a házigazda riasztott fel, aki órapontossággal jelezte a felkelés idejét s bármily nehezünkre esett is a rövid alvás félbeszakítása, negyed egykor el kellett hagynunk a jó meleg ágyat, hogy sárban, esőben döcögjünk tova a „Welky-Potok“-i erdészlak felé. Az erdőőr már égő lámpával várt s ugyancsak siettetett a hátralevő másfél-órai gyaloglás megkezdésére. A koromsötétséget a gyér világosságú lámpa alig oszlatta el s ugyancsak kellett vigyáznunk, hogy a mély szakadékok között zuhogó fürge hegyi patakban fürdőt ne vegyünk; ami — tekintve a két szál vékonyka fenyőből rögtönzött hidat — könnyen megeshetett volna. No, de hát biztos lábú vadászoknál ilyesmi nem igen szokott megtörténni s bátran folytattuk útunkat néma csendben szakadatlanul fölfelé kapaszkodva, nem egyszer bokáig érő hóban a dürgési hely felé. Mintegy $\frac{3}{4}$ órai erős gyaloglás után egy elképzelhetlenül meredek hegy aljához értünk, mely még hozzá oly magas volt, hogy a szem is elfáradt, mire felért. Hát ide kell nekünk feljutni az ezernyi fatörmeléken, a keresztül-kasul fekvő fatörzseken át? De hisz ez lehetetlen! Ámde sokáig nem tűnődhattünk a vigasztalan helyzet felett, mert az erdőőr visszatérhetetlenul lépdelt fölfelé s ha jó vadász hírünket nem akarjuk kockára tenni, nekünk is nyomon kell őt követni, ami pedig nem volt könnyű dolog, mert a vékonyka ruhába öltözött erdőőr pihenés nélkül törtetett a hegyre s még csak hátra sem tekintett, valjon mi van velünk. Az én könnyű bőrkabátom még csak győzte, de társam már erősen gőzölt a gonddal' készült prémesbekecs alatt, mely még egy jó meleg vadászkabátot is őrzött. Körülbelül $\frac{3}{4}$ órai kapaszkodás után, midőn már a bőrkabát is erősen izzadt, a társ pedig valóságos párafelhőben úszott, végre elértük

a szálerdőt, a nagykakas dürgési helyét. Itt megálltunk s három pár éles vadászfül hegyeződött a kívánatos hang felé. Hasztalan! Néma csend ül az erdőn, csupán a csepergő eső okozta halk nesz és a távoli patak zúgása zavarja meg a halotti csendet. Aztán mentünk tovább hallgatózni és a fák koronáját kémlelni. Mind hiába! A kakas ezuttal néma maradt; a szemergő hideg eső sehogy sem tetszik neki s talán még vérenek pezsgését is lehűté. Az idő eközben egyre haladt s már majdnem teljesen világos volt, midőn az erdőőr még néhány lépést tett egy hatalmas fenyő felé, honnan aztán nagy robajjal lovagolt el az impozáns madár, álmélkodás között hagyva a kis vadászcsapatot.

Lehangolva, tanácstalanul álltunk még egy ideig az óriási fa tövében, melyről elszállt minden reménységünk. Aztán fejcsóválva, nehéz szívvel szinte ösztönszerűleg tettük meg az utat visszafelé az erdészlakig. Kedélyünk olyan volt, mint az idő, borús, mogorva s egész nap hasztalanul vártuk a folyton csepergő eső végét s midőn másnap is a hegyek ormán ültek a nehéz felhők, a barometer pedig egyre szállt kedvszegetten kezdtem csomagolni, hogy megszabadítsam kedves és figyelmes házigazdánkat elsavanyodott vendégeitől. Már-már készen valék munkámmal, midőn betoppan a házigazda s tágranyitva szeméit vizsgálgatja a készülődést és kérdi, mi történik itt? Temetek, mondom, temetem a reményemet s megyek haza. No, abból ugyan semmi sem lesz. Hát ez az a nagy kitartás, amit az első esőcsepp is elmos?! Addig ugyan innen el nem eresztem az urakat, míg a kakast meg nem lövik, punktum! S mire e lakónikus mondat befejeződött, azt veszem észre, hogy a becsomagolt sok mindenféle már ismét szertesztét hever s nagy gonddal válogatom ki a legszükségesebb holmit. A nagy rábeszélésre mintha már a felhőket sem látnám oly komornak s mintha a barometer is tőle telhetőleg igyekeznék szűk csatornájában fölfelé.

Nem egyszer, de százszor is vizsgálgattuk a felhőket, a hegyeket északról, délről, keletről és nyugatról, hol szabad-szemmel, hol meg távcsővel. Addig-addig járt kézről-kézre a távcső, míg a felhők is megsokalták és szép csendesen elvonultak az ormokról s a nap is ki-kibukkant, egy pillanatra, talán csak azért, hogy reményt gyűjtson nehézzé lett vadászszívünkbe. Aztán nemsokára előállt a kocsis

A „Welki-Potok“-i erdőőri lak.

még mielőtt az est leszállt volna, megérkezénk az erdész-lakhoz, hogy elkészítsük csöpp kis szobánkban fekhelyünket és elköltsük rövid vadászvacsoránkat, aztán egymásnak jó éjszakát kívánva, pihenőre tértünk.

Még jól el sem aludtunk, midőn a szomszéd szobából már csoszogást, visszafojtott köhögést hallunk s az erdőőr ékes tót nyelvén megértetni igyekszik, hogy már ég a kis lámpa, mehetünk. Igaza van inkább korábban és lassan,

mint később és futva tegyük meg a nehéz útát. De hát milyen az idő? Ragyognak-e a csillagok, avagy — — no, az avagyra gondolni sem merek. Kimegyek az udvarra s lopva, félve tekintek fel az égboltra. Majd felkiáltottam örömben, midőn az ezernyi csillag rám ragyogott és a felhőknek nyoma sincs! Pajtás, jöjj ki csak szaporán és nézz fel az égre, valjón nem álmodom-e? Egy pillanat múlva már meg lett állapítva, hogy csakugyan csillagok, valóságos és nem képzeletszülte csillagok ragyognak odafönn. Két órákor már a meredek hegy tövében valánk, hol a lámpát eloltva, a csillagok fényénél haladtunk a hatalmas fenyő felé. Ma már sokkal vígabban ment a gyaloglás; a tüdő könnyebben tágult, a bekecs nem őrizte a másik kabátot a bőrkabát meg éppen elemében volt s alig vettük észre, hogy a vastag fenyőtől már alig vagyunk 100 lépésnyire. Itt megpihentünk s vártuk a hajnal ébredését, mit a nagykakas fog jelezni.

Egyszerre szédület fog el, szívem hangosan kezd zakatolni s minden csepp vérem izzóvá lesz. Az erdőőr is odasúgja, hogy „Uzs balcuje!“ Pár perc múlva ismét egy „klep“, azután több s nesztelenül teszünk néhány lépést, miközben remekül működik a gummitalp. A kakas mind sűrűbben hallatja az izgató, az észbontó hangokat s a köszörülés is szaporán folyik. Gyorsan teszszük meg a 2—3 ugrást és ismét szobormereven áll a két izzó alak. (Az én önzetlen kedves cimborám t. i. már elmaradt tőlünk.) Minden köszörülés közelebb visz szívem vágyához s alig veszem észre, hogy már alatta vagyok, de még oly sötét van, hogy lehetetlen a dürgő csodát kivenni. Hanem meg kell adni, gyönyörű helyet választott magának a kakas, mert nem hiszem, hogy az egész erdőben ennél magasabb fa léteznék s annak is a legtetején dürgött.

Sok vizsgálódás után végre messzelátóm elé kerül egy

sötét pont, a kibontott legyező; többi részét a sűrű ág takarja. Szívem hangos dobogását feltétlenül meghallja a szerencsétlen udvarló, ha éppen ilyenkor nem lenne süket. Torkom is már teljesen kiszáradt a folytonos felnézéstől, aztán a vadászláz is kezdett jelentkezni. No, még csak ez hiányzik! A legyet, ezt a nyomorult micsodát pedig még mindig nem bírtam kivenni! Ezernyi rettegés között végre 7 perccel 4 óra előtt eldördül a lövés s az óriási madár kiterjesztett szárnyakkal egyetlen szárnylibbentés nélkül elúszik fölöttünk a vágás mély völgyébe.

Az első percben gondolkodni sem bírtam; mintha halálos zsibbadtság ért volna, oly merevvé lettem. Azt hiszem az erdőörre is ilyen benyomást tehettem, mert erősen hajtogatta, hogy „kapott, nagyon kapott“. Végre felocsudtam s magam is kezdtem gondolkodni: Persze, hogy kapott, hisz nem is lehet elhibázni ily óriási madarat. De hát akkor miért nem zuhant le? Hisz örömet utána nyujtottam volna kezemet, csakhogy a földre ne essék! Vagy talán a kakas ott fekszik a nagy fa tövében s a többi az mind csak egy gonosz álom!

Alig bírtuk izgatottságunk között kivárni a reggelt s aztán neki álltunk a keresésnek, de sehol semmi. Egyik is, másik is csüggedten járt ide s tova, míg én, mint az alvó bolyongtam az apró fenyőcsemeték között, nem nézve, nem látva semmit. Azt hiszem, a mennynek összes lakóihoz is folyamodtam már segítségért, midőn egy érces hang hirdeti hegynek, völgynek, a zúgó pataknak, a mennyboltnak meg a legboldogabb halandónak, hogy „meg van a kakas“! Éljen! Éljen! és teljes odaadással rázendít a kedves, önzetlen vadásztárs egy indulóra s fújja szakadatlanul amíg csak oda nem érek. Ideális pózban, lábaimnál látva a remek vén kakast, azt hívém, szívem robban szét örömeiben; talán még könny is rezgett pilláimon. Aztán egy igaz, egy meleg

kézszerítással köszönöm meg a derék cimborá önzetlenségét, aki éjjeleinek feláldozásával és töltetlen fegyverrel várta a pillanatot, midőn a zöld fenyőgalyat kalapom mellé tűzheti.

„A nagy kakas.“

A kelő nap aransugaraival végigsurran a két jóbarát felett, hogy még ragyogóbbá tegye azt a nemes érzést, mely a két arcon visszatükröződik. A Kriván is megmozdulni látszik fehér köntösében s a nagy öröm láttára talán még sziklaszíve is megdobbant!

Hatalmas fenyőgalylyal a kalapom mellett — előttem a pazar szép kakassal — indultunk a kedves házigazdához, aki örömeiben keblére vont s szívének hangos dobogása ékebben beszélt, mint akárhány képviselőjelölt úr ajaka, mert hisz ez szívből, meggyőződésből fakadt!

Örökre felejthetlen lesz előttem a trencsénmegyei vadász-kirándulás, a vendégszerető kedves család, az önzetlen vadásztárs és a zúgó hegyipatak fölött emelkedő hegyen lőtt dürgő kakas!

1851

1866

Szemelvények a Vadásznaplómból.

Ez év első kirándulása egy kipróbált vadásztárs megérkezéséhez fűződik, aki jobbnál jobb fegyverrel s kitűnő cognac-kal felszerelve toppant be a kis vadászlakba. Őt is a primási hegyek nevelték s tették a vidék egyik legügyesebb vadászává.

Mondanom sem kell, mennyire örvendtem a jóbarát, a kifogástalan vadász, a szeretetre méltó társ megérkeztének, kit a jelenkor legjobb cserkészőjének tartok. Járása hajlékony, lépése nesztelen s a legmeredekebb szikláról is képes majdnem zajtalanul leereszkedni. Hogy kijelelt helyét soha sem hagyja el előbb, mint mondva van, a vadra pedig csak akkor lő, midőn tisztában van vele, hogy mire lő, az nagyon természetes.

Ily kitűnő s minden ízében nagyvad vadász társaságában értem fel a nevezetes „kétágúfa“ mellett a még nevezetesebb sziklapolcra, ahonnan hamarosan elugrik két szarvastehén. Bum! Bum! Mondja társam puskája, de csak azért, hogy a katlanban levő összes vad világgá menjen, s a két tehén meg sértetlen maradjon.

Kedvetlenül lépkedtem tova, utánam könnyen, mint egy zerge a vendégem, míg a nyakban elállítám őt s aztán az egyszál hajtóval megkezdődött a hajtás, melyből egy szerencsétlen özön kívül semmi sem került elő. De hogy

is lehetne másként, mikor J. barátom a fejk felett duplázott bele a mély katlanba.

Innen cserkészni menénk, egyik jobbra, másik balra s nemsokára újra dupláz az én J. barátom, jeléül, hogy nem felejtette el a fegyverét megtölteni. Kíváncsi vagyok, mivel fog beszámolni az én kedves nagyvadadásom?

Ebéd után — mialatt pihenésre tért a cserkészéstől agyonfáradt vendégem — nem volt maradásom vadász-ösztönömtől, mely a partra — a meglepetések tanyájára — úzott. Szinte megdermedtem, midőn a „Nagyszikla“ alul 9 db mufflon ugrott meg, köztük egy oly hatalmas példány, amilyent még sohasem láttam. Szerettem volna akkorát kiáltani, hogy Budapestig elhallatszék s hírül vigye az én kedves mufflonvadászsomnak, hogy mi megy végbe a „Nagyszikla“ alatt s hogy addig nem lesz nyugtom, amíg az ő bogárszemében ismét ott nem látom a tüzet, a lángot, melyet a második mufflonja gyujtott.

Később lemenék vendégemhez, aki horsogva aludta az igazak álmát. Hej pajtás! Nem aludni jöttél te ide. Ezt otthon is megteheted éppen így, sőt még jobban és kényelmesebben. Alig birtam életre kelteni az álomszuszekot, aki jó arcot vágva a savanyú ételhez, megadással bandukolt utánam mufflont keresve minden bokorban. Végre felértünk a sziklához, honnan sokáig gyönyörködtünk a már lőtávolon kívül legelésző muffloncsapatban s a leírhatatlan, szép kosban.

Szemlélődésünk közben szemem két szarvastehéneen akad meg, melyek a sűrűből kilépve, mintegy 200 lépésnyire legeltek alattunk. A távcső most már ezek felé irányult s figyelemmel kísértük minden mozdulatukat. Társamat a becserkészés mikéntjére kitanítva, csúszva ereszkedtünk a sziklás oldalon lefelé s egy kis tisztáson megálltunk, mert a szarvasok figyelni kezdtek s a legcsekélyebb mozdulatunk okvetetlenül meghiusította volna igyekezetünket.

Midőn pedig vendégem egy kövön elhelyezkedett, kezébe adom a Mausert s várom az eredményt. A vad mintegy 150—160 lépésnyire lehetett, midőn eldőrdült a fegyver s a két vad jelzés nélkül nyílsebesen ugrott be a lécesbe, míg az egyik lassan elmarad a társától s pár lépés után elterül. Mire oda értünk, már nem mozdult s az oldalán levő parányi nyíláson szaporán pergett le a habos vér.

* * *

A kis tanyának ma ünnepe van. Két édes leányka sürgölődik a vadászlak körül s a tavaszi enyhe napsúgár vígan, mosolyogva játszik fürtjeik között s az enyelgő szellő rózsákat fest a gyermekarczokra.

Két kis leányom voltak a kedves lak vendégei, akik már rég nem látták e helyet. Akkor még a szunnyadni készülő természet szórta sárgult leveleit szőnyegként lábuk alá, most az ébredő természet remek színe, a lombok fakadása önt reményt kis sziveikbe.

Mily boldog is volt e két gyermek a természet e lágy ölén. Mily vígan ugráltak bokortól bokorig, hogy az itt-ott feshő ibolyát leszakítva, csokorba foglalhassák.

A rövidke vadászebéd elköltése után a partra menénk, hol Sárika lányom két őzet pillantott meg, amint merész ugrásokkal a katlan mélyébe igyekeztek; ámde az express golyója megállítja rohanásában a gyönyörű bakot, melynek homlokán ott büszkélkedett a már letisztított hatos agancs s ütődve, verődve gurult le a meredek oldalon le-le a katlan fenekéig; de még élt a szegény állat s kegyelem-lövést kellett neki adnom. Még így is alig birt az élettől megválni. Lehajoltam az áldozathoz s mindaddig a szivecskén tartám kezemet, míg a dobogás el nem halt. Ah! Mily rémesen vergődött e szív! Állati szív volt ugyan, de mégis csak szív, mely érzett, mely örült, mely bánkódott.

Végre a dobogás kezdett rendetlen lenni, meg-megállt majd ismét hevesen zakatolt. Aztán mindig csendesebb és csendesebb lön: Még egy-két dobbanás és egy életnek vége! Nehány igaz vadászkönny pereg végig az arcon, szinte lopva észrevétlenül, hagyja el a szemet és szomorúan lépdel a három alak ismét fel a meredek partra.

Ezen szomorú kirándulás után az új kútnál viziteltünk, melynek bőséges vize — mintha artézi kút lenne — egyre ömlik a kövek közül, be sem várva, míg a szivattyú csövébe kerül s aztán vígan beszélgetve csergedez végig a korhadó falevelek között, hol aztán elvész örökre.

Amint a kúttal bibelődünk, egyszerre kipottyan a csatornából egy megfúladt tarkatollú madárka, mely talán fészket rakni ment a szűk helyre s ott érte őt utól végzete! Bezzeg volt sajnálkozás s Erzsike lányom nyomban oltalmába vette a parányi halottat s ezernyi gyűgyögéssel kérdezgette, kutatgatta halála okát s aztán készült a nagy temetésre. Egy kis sírt rögtönzött, hogy pici halottjának nyugvóhelyet szerezzen. Aztán kibélelte bársonypuha mohával, kis szívének melegével, néhány legördülő könnyel s aztán elhelyezte a parányi halottat.

Szemfedőnek ismét zöld moha jutott, fejének pedig egy kicsike erica-ág, mely bizonyára ki fog hajtani ama könnyektől, melyek a fekete szempárból ráhullottak. Vajjon megérezte-e hideg szivecskéd szegény madárka, hogy feletted egy meleg, egy mélyen érző szív kesergett?!

* * *

Egy régi kedves vadásztárs, a hallgatva beszélő V . . . kapitány érkezett meg, hogy megtudja, mi ujság van az évek óta nem látott kis tanyán. Bizony kedves vendégem e kis fészek épp oly meleg, mint midőn elhagytad, a gazdája pedig épp oly szeretettel zár keblére, mint évek

előtt, midőn te a mufflonkossal, én meg B . . . val vesződtem. Nemsokára már előállt a kocsi s a két vadász útrakelt. F . . ., aki a vadászhármashoz méltó tagja, már a „Kétágúfa“ körül sétálgatott, midőn a vadászlakhoz megérkezénk, de egy halk füttyre nyomban lent termett s megtörtént a bemutatkozás.

Pár perccel később, már elnyelte a társaságot az őszi díszbe boruló erdő, én a kapitánynyal maradtam s óvatosan lépdeltünk a karbantartott cserkészúton. A „Bolond-istvánrét“ alatt csakhamar elénk kerül egy kis család: egy őzsuta borjával. Az öreg roppantul el volt foglalva vacsorájával, mert észre sem vett, de az ugrifüles borjú azonnal megpillantott s frontot csinált.

Mi természetesen mereven álltunk s vártuk, mit fog csinálni a kis csacsi? Jó ideig tartott már a kölcsönös kíváncsiskodás, de azért egyik fél sem telt be a másikkal. Hogy a gyönyörű kis vad mit gondolt, azt nem tudom, de hogy mi vadászlelkünkben élveztük e leírhatatlanul szép képet, az bizonyos.

A gida tágranyitott okos szemeivel vizsgálgatta a szoborként álló két mozdulatlan alakot, aztán kinyujtva nyakát, magasabbról vizsgálódott tovább, nyilván azon hiedelemben, hogy magasabbról jobban lát. Három-négy lépést tett aztán felénk és ismét hirtelen megállt, hogy párszor dobbantson pálcika vékony lábaival, de midőn ettől sem riadtunk meg, ő kezdett retirálni, de háttal s nagy fekete szemeit egy pillanatra sem vette le rólunk. Még többször megismételte e kecses s e mellett nevetséges mozdulatait, míg végre biztosabbnak tartotta az erdő sűrűjét, mely egy pillanat alatt elnyelte a kis családot.

Röviddel később ismét együtt volt a három vadász s a párolgó thea mellett kedélyesen repült a szó az eddig néma ajkáról.

Másnap egy halk nyomás a kilincsen tudunkra adta, hogy vége az álomnak. Az én eleven ébresztőm nagyon szigorú ebben a tekintetben; ha mondja hát, kelni kell, nincs pardon! Ő tudja a legjobban, mikor kell elhagyni a jó meleg tanyát s nagyon pontosan meg tudja határozni

a csővilágosságot; hajszálnyira! A minap ugyanis nagyon korán keltem s alig bírtam kivárni a reggeli pirkadást, számtalanszor kérdezve Jóskámat, kezd-e már világosodni? „még nem kéremalássan“ volt a felelet, míg végre nagysokára rátalál az „igen, már kezd“ szóra. Persze ez nekem kevés volt s tovább faggattam, hogy mennyire látni? Látni

már 50 lépésnyire? „Óh kérem alásan annyira még nem, de 48—49 lépésre már látni“. Hát kérdem, nem hajszálnyi pontosság ez? Pedig ez így történt.

De most azt is mondja, hogy „kérem ne tessék hangosan köhögni, mert a szarvasok nagyon közel vannak“. Mit volt mit tenni, mint ha ránk jött a köhögés, a vánkusba kellett belefojtani azt, nehogy a szarvasok meghallják avagy Jóska még egyszer ránk szóljon.

A reggeli cserkelés mindezen óvatossági rendszabály dacára eredménytelen vala. Délután helyettem F... szegődik a kapitány mellé, hátha szállóigévé lett szerencséje a kapitányra is átszáll. Helyes, csak menjetek! mondám s a „katlant“ jelöltem ki nekik cserkelésre.

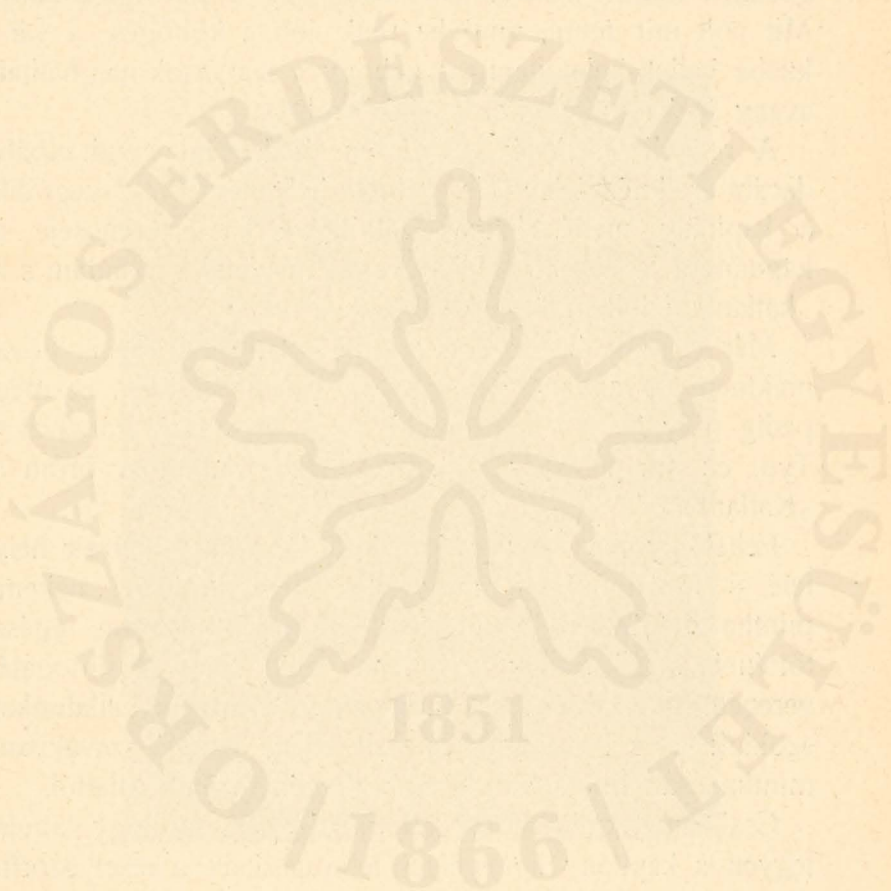
Már erősen alkonyodott, midőn a tanyához értem, hova majdnem ugyanazon pillanatban toppant be F... is, még pedig mily hírrel?! „A kapitány meglőtte az első szarvasát“! Tyű, ez ám a nagy szó. Képzelem, van most öröm a „Katlanban“!

Lehető gyorsan szedegetém fáradt lábaimat a jelzett hely felé s füttyömre víg fütty felel. Úgy tünt föl nekem, mintha e füttyben benne lenne a meglőtt szarvas egész története s a kapitány szíve-lelke! Még akkor is simogatá, veregeté gyengéden, — mint ahogy kedvenc állatunkat szoktuk — s beszélt hozzá érthetetlen, becéző szavakban, mintha csak bocsánatot kérne a szegény kimúlt állattól.

Csakhamar megérkezett a harmadik társ is, hogy tanuja legyen a kapitány ünnepélyes felavatásának s kezet szorít-hasson a legújabb szarvasvadászszal.

TARTALOMJEGYZÉK.

	Oldal
Előszó	3
Első szarvasom	5
Szerencsés vadásznap	9
Bimbula	14
Vaddisznókaland	18
Az erdő sebesültjei	21
Az első mufflon	24
Vadászkirándulás Aradmegyébe	29
Téli vadászkirándulás	33
Egy vadászkirándulásom Vajda János költővel	37
Az ezredorvos szarvasa	41
Nyári vadászkép	45
Nyári vadászkirándulás	48
Egy lap a vadásznaplómból	51
Amiről a mordály beszél	55
Sikeres vaddisznóles	58
Miről a fenyves beszél	62
Az inspector szarvasa	65
Az utolsó vacsora	69
Őszi vadászkép	72
Egy róka családttragédiája	75
Ismét egy rókatragédia	79
Az utolsó felvonás	82
Szarvasbögés decemberben	86
Első siketfajdkakasom	91
Szemelvények vadásznaplómból	99
